

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112

Učiteljski politični klubi

Načelno stališče do političnih strank in ostalih organizacij

Z uradničkim zakonom iz leta 1931. so bile osnovane enotne stanovske organizacije, ki ne smejo imeti pokrajinskega, verskega ali plemenskega značaja in poleg katerih se za isto vrsto uradništva ne dopuščajo paralelne organizacije.

S tem se je odpravil škodljivi paralelizem istovrstnih stanovskih organizacij. Odstranili so se s tem spori in trenja, ki so bila stanu pri enotnem in vzajemnem strokovnem delu in reševanju strokovnih in stanovskih vprašanj le v škodo. V organizacijah je zavladalo stanovsko edinstvo, ki je najjača in najnaravnější podlaga za utrditev narodnega in državnega edinstva, ker se v enotnih stanovskih organizacijah pri strokovnem delu odstranjujejo razlike, ki so na škodo edinstvu. V takih organizacijah so združeni stanovski člani vseh veroizpovedi, zato so te edine najjača podlaga tudi za vzgojo k verski strpnosti. Na podlagi vsestranske strpnosti in enakosti se ustvarja v enotnih stanovskih organizacijah podlaga za vzgojo aktivnih članov državnega, narodnega in društvenega občestva.

Kdor bi danes rušil stanovske organizacije ter jih zopet opredeljeval politično strankarsko, versko ali plemensko, ta bi bil največji škodljivec šole, prosvete in stanu.

Že leta 1926. je postala ideja brezpartojnega, iskrenega stanovskega edinstva temeljna misel nove smeri učiteljstva dravske banovine, ki se je izreklo za stanovsko ujediničenje preko razlik političnih in verskih naziranj. Zvezo raznih, idejno različno usmerjenih organizacij, je učiteljstvo odklonilo, ker bi se ne moglo v tem primeru preprečevati izigravanje posameznih organizacij v politične namene.

Prava stanovska zavest, t. j. zavest odgovornosti napram stanu v celoti, brez katere ni stanovske discipline, more uspevati in rasti le v enotni skupni stanovski organizaciji, kjer prihajajo člani različnega političnega in verskega naziranja v medsebojni stik in se oseben spoznavajo in sporazumevajo ter se vzgajajo pri reševanju strokovnih in s tem v zvezi narodnih in državnih problemov v medsebojni verski in politični strpnosti. Le stanovska zavest more postati ona tvorna sila, ki bo družila preko vseh resničnih in umetnih ovir, političnih in verskih razlik, vse stanovske člane in konstruktivne sile in jih bo usposabljal za skupen nastop, pri katerem bodo vsi člani narodno, državno in stanovsko koristno predpostavljali drugim, verskim in politično-strankarskim koristim.

V tem je gonilna sila in velik pomen enotnih stanovskih organizacij ter potreba takih organizacij za narod in državo.

Združevanje vseh konstruktivnih sil brez ozira na politično in versko naziranje za delo v pozitivni smeri glede konsolidacije in ozdravljenja nezdravih razmer je cilj, ki ga hočemo in moramo doseči.

Ideja stanovskega edinstva je v srcih vsega zavednega učiteljstva tako živa, da je še vedno postala osvobodilna ideja tudi v časih, ko je bil stan brez vsake moči napram navali in nasiljem strankarsko-političnih sil. Ona korenini globoko v zavesti, da ima ves stan poleg nesporno skupnih socialnih in pravnih interesov tudi skupne duhovne težnje in cilje, izhajajoče iz učiteljskega vzgojiteljskega zvanja napram mladini in narodu.

Misel stanovskega edinstva, preko razlik političnega in verskega naziranja, je konstruktivna, ker pripravlja na najbolj priroden način pot k splošni konsolidaciji. Zato je pomen enotnih stanovskih organizacij, ki stoje nad strankarskimi in verskimi opredelitvami, trajen. Za zrelega člana stanu ima taka enotna stanovska organizacija vedno velik pomen, četudi morda trenutno od nje nima vidnih koristi. Za njeno idejno borbo bo doprinašal tudi žrtve ter s tem podpiral načelno borbo in idejno stremljenje stanu.

Stanovska ideja je stanu trajno silo le tedaj, če ji ne žrtvujemo duhovne svobode, svobode vesti in svobode javnega udejstvovanja. To svobodo potrebujemo baš v sedanji dobi velikih problemov bolj kot vsakdanji kruh, potrebujemo jo za poglobljanje v narode in življenjske probleme ter za proučevanje vzgojnih in šolskih problemov.

Ne smemo in ne moremo kratiti članom pravice, ako čutijo za to notranjo potrebo, da vstopajo v druge organizacije in društva, bodisi politična, kulturna ali gospodarska ter jih ne smemo odvracati od delovanja v njih. V teh naj propagirajo in izvajajo one svoje cilje, težnje in naloge, ki niso izrazito stanovske in ki ne spadajo v ožji program skupne stanovske organizacije.

Ne smemo pa teh organizacij zamenjati s stanovskimi organizacijami, četudi obstoja katera od njih iz pripadnikov enega samega stanu.

V stanovskih zadevah je upravičena dati tolmačenja, govoriti in nastopati v imenu stanu in avtoritativno tolmačiti skupne njegove interese in zahteve le skupna stanovska

organizacija. Od svojih članov sme organizacija zahtevati v tem pogledu absolutno disciplino. Kjerkoli in koderkoli nastopajo člani JUU in se udeležujejo v kateremkoli društvu ali odboru, morajo pri stanovskih vprašanjih storiti to v skladu s programom in cilji skupne stanovske organizacije. Vsi člani JUU so moralno zavezani njena načelna stališča izvajati in braniti.

Ako na primer stanovska organizacija zastopa načela, da se pri kompetencah in imenovanjih ne smejo uveljavljati strankarski vplivi, partizanstvo in korupcija, potem je vsak organiziranec zavezan kot član JUU, da to načelo zagovarja in zastopa tudi v svoji stranki in v vseh odborih in da je solidaren z organizacijo, ako bi bila primorana nastopiti proti takim vplivom in postopanju. Še več! Člani so dolžni informirati stanovsko organizacijo o vseh pojavih in konkretnih primerih, ki so naperjeni proti stanovskim načelnim stališčem ter ji pomagati, da to prepreči. Absolutno nemoralno, nekelegijalno in proti stanovski disciplini je, ako kak član pri svoji stranki ali drugih organizacijah in korporacijah v protislovju s stanovskimi načeli išče protekcije ali pomoči v stanovskih zadevah.

Že zgoraj je povedano, da stanovska organizacija ne odvraca učiteljstva od delovanja v drugih organizacijah in društvih, bodisi v političnih, kulturnih ali gospodarskih, marveč je vsakemu članu JUU svobodno dano, da je član kateregakoli društva, ustanove in politične stranke. Organizacija celo priporoča svojim članom, pristašem teh ustanov in društev, naj se javno udeležujejo in vstopajo v odbore strank in organizacij, katerih pristaši in člani so ter naj v teh organizacijah in odborih tolmačijo načelno stališče skupne stanovske organizacije v strokovnih in stanovskih vpra-

šanjih ter naj bodo tudi tolmači nasprotnih stališč v stanovski organizaciji.

S tem smo jasno opredelili razmerje stanovske organizacije do javnih ustanov in do javnega udejstvovanja svojega članstva, kateremu v nobenem primeru ne kratimo osebnih svobode. Drugačno pa je njeno stališče do političnih stanovskih klubov pri strankah.

Ustanavljanje političnih celic smatramo za interno zadevo strank in je to le njihova stvar, ako hočejo grupirati svoje pristaše po stanovih. Vendar pa napram stanovskim političnim klubom stanovske organizacije ne morejo zadržati indiferentnega stališča, ker nastane z njihovo ustanovitvijo vprašanje, kakšni cilji in katere naloge so namenjene tem klubom. Vsaka stanovska organizacija bo brezkompromisno zavračala, da bi bil stanovsko političen klub upravičen zastopati stan in avtoritativno tolmačiti njegova stališča.

Stanovska organizacija ima napram ustanovitvi političnih klubov tehtne pomisleke, ker se pri razmotrivanju tega vprašanja pojavljajo sledeči dvomi:

Ali moremo pričakovati, da bi bili ti politični klubi v takih rokah, da bi postopali s potrebno zrelostjo, toleranco in strpnostjo?

Ali moremo pričakovati, da bi bili ti klubi posredovalci med skupno stanovsko organizacijo in političnimi strankami, v katerih bi zastopali člani klubov skupne interese in načelna stališča stanu in organizacije kot njegove predstavnice ter bi bili tolmači teh načel?

Ali moremo pričakovati, da bi se klubi in njihovi člani pri stranki potezali za interes in pravice vsega stanu in za pravično postopanje v stanovskih pogledih?

Bojimo se, da bi v te klube vstopali le oni, ki bi iskali pri strankah samo osebnih koristi in taki, katerih glavni namen bi ne bilo stvarno delo pri stranki, ampak bi jim bila gonilna sila le osebno preganjanje in mačevalnost nad nasprotniki, taki, ki bi se lovili le za personalnimi prosvetnimi vprašanji. Ta-

ki klubi oz. taki člani klubov bi s svojim vplivom stranke zavajali v persekucije in krivice, kar bi končno škodilo tudi strankam samim.

Že po nazivu je določena vsakemu političnemu klubu naloga, reševati stanovska vprašanja v okvirju strankinega programa in po njenih intencijah. Stanovsko političen klub, ki bi ne vršil te naloge, je za stranko brez pomena in brez koristi. V okvirju stanovskih organizacij pa bi neizogibno nastala z oživetvorenjem takih klubov trenja in spori med pristaši posameznih političnih struj, kar bi pomenilo težke notranje borbe in končno razkroj zdrave osnove stanovskih organizacij.

Niti v interesu stanovskih niti političnih organizacij bi ne bilo, ako bi se poedinčni stanovi razdvajali in oddvajali od skupne obravnave strokovnih in stanovskih vprašanj. To velja posebno za šolske in prosvetne probleme, ki zadevajo vse stanove in ves narod. Zato ni v interesu narodne prosvete, šole in ne učiteljskega stanu, ako bi se baš učiteljski stan razdvajal in izoliral pri političnem udejstvovanju v svojo politično celico.

Učiteljstvo se zaveda, da mora ostati stanovska organizacija vedno temelj za gojitev višjih vrednot stanu in poedinca kot človeka in inteligenta, ker bo vez za negovanje medsebojne tolerance, strpnosti, medsebojnega spoštovanja političnega mišljenja ter vsestranskega stvarnega in globljega razmišljanja prosvetnih, šolskih in stanovskih problemov.

Enotne in neodvisne stanovske organizacije se približujejo, dočim bi se stanovski klubi političnih strank, ki bi v stanovskih in strokovnih pogledih zopet cepili in razdvajali stanove po političnem strankarstvu, oddaljevali in nasprotovali veliki zamisli, združevati vse konstruktivne sile naroda brez ozira na politično in versko naziranje, za izgraditev konsolidacije in ozdravljenje nezdravih razmer!

Delovanje Jugoslovenskega učiteljskega udruženja sekcije za dravsko banovino v Ljubljani v poslovnem letu 1932./1933.

(Tajniško poročilo.)

Upravni in nadzorni odbor.

Upravni in nadzorni odbor sta se sestala dvakrat na skupno sejo, prvič 5. nov. 1932. v Mariboru, drugič 13. maja 1933. v Ljubljani. Na sejah sta podala predsednik in tajnik sekcije poročilo o položaju v stanovski organizaciji in o njenem delu. Upravni in nadzorni odbor sta reševala važna stanovska vprašanja in sklepala o smeri organizacijskega dela. Obe seji upravnega in nadzornega odbora sta bili v organizacijski zvezi s predsedniškima zboroma. Žal da zaradi finančnih ozirnov ni moglo sklicevati sej upravnega in nadzornega odbora bolj pogosto.

Zborovanje društvenih predsednikov.

Razmere so zahtevale, da je sklicala sekcija društvene predsednike dvakrat na zborovanje. Prvo se je vršilo 6. nov. 1932. v Mariboru. Namen zborovanja je bil, razčistiti nevezdržno moralno atmosfero, ki se je ustvarjala proti učiteljstvu s poedinimi primeri. Rezultat dela prvega zborovanja je v konkretni obliki podan v »Spomenici«, ki je predložila javnosti nevezdržnost razmer, v katerih se nahaja učiteljstvo. Spomenica vsebuje zahteve kompaktnega učiteljskega stanu v banovini. Sekcija jo je predala vsem merodajnim oblastem in osebam in z objavo v stanovskem glasilu najširši javnosti. Za v »Spomenici« izražena načela se je soglasno izjavilo vse članstvo na zborovanjih sreskih društev, ki so pošiljala po sklepu zborovanj sekciji izjave popolne solidarnosti. Izjave je priobčeval »Učiteljski tovariš«. Povsem so se solidarizirale s »Spomenico« tudi ostale sekcije JUU ter glavni odbor. Spomenico je prinesla tudi »Narodna prosveta«.

Drugič so zborovali društveni predsedniki dne 13. maja 1933. v Ljubljani. Na zborovanju je orisala sekcija težak položaj, ki je nastal za organizacijo in njeno vodstvo radi grdih sumničenj in zlonamernih podtikanj, raznašanj od gotovih oseb proti vodstvu sekcije. Radi težke atmosfere, ki je nastala iz tega početja, je stavilo vodstvo sekcije predsedniškemu zboru svoja mesta na razpolago, ako se ne strinja s smerjo njegovega dela. Zbor društvenih predsednikov ostavke ni sprejel, marveč je soglasno izrekel vodstvu popolno zaupanje in enodušno odobril smer njegovega dela, ki ga vrši strogo na podlagi odobrenih pravil v dobrobit naroda, države, šole in stanu. Na zborovanju sprejeto resolucijo je predala sekcija na vsa merodajna mesta.

O obeh zborovanjih društvenih predsednikov je prinesel obširno poročilo »Učiteljski tovariš«.

Sreska društva.

Sekcija ima 33 sreska društev. Z njimi je bila ves čas v živem kontaktu. O položaju v organizaciji in o svojem delu jih je obveščala z okrožnicami tako, da je bil lahko vsak član o vsem vedno zadostno informiran. Vseh okrožnic je razposlala sekcija na sreska društva 41. Včlanjenih je v društvih skupno 3281 učiteljev in učiteljic. Kakor je razvidno iz prve tabele, se je dvignilo v preteklem upravnem letu število članstva za 53.

I.

Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Članov l. 1932	Članov l. 1933	+	-
1	Brežice	107	108	1	—
2	Celje	202	197	—	5
3	Črnomelj - Metlika	46	64	18	—
4	Dol. Lendava	85	86	1	—
5	Dravograd	85	93	8	—
6	Gornji grad	43	37	—	6
7	Kamnik	124	124	—	—
8	Kočevje	132	127	—	5
9	Konjice	68	62	—	6
10	Kozje	49	46	—	3
11	Kranj	125	129	4	—
12	Krško	148	136	—	12
13	Laško	128	136	8	—
14	Litija	124	127	3	—
15	Ljubljana - mesto	187	196	9	—
16	Ljubljana - okol. vzh. del	111	118	7	—
17	Ljubljana - okol. zah. del	133	135	2	—
18	Ljutomer	113	114	1	—
19	Logatec	108	103	—	5
20	Maribor - mesto	77	85	8	—
21	Maribor - desni breg	101	104	3	—
22	Maribor - levi breg	87	82	—	5
23	Murska Sobota	116	134	18	—
24	Novo mesto	89	93	4	—
25	Ormož	63	59	—	4
26	Ptuj	151	147	—	4
27	Radovljica	116	118	2	—
28	Slovenjgradec	44	44	—	—
29	Slovenska Bistrica	61	67	6	—
30	Šv. Lenart	42	45	3	—
31	Šmarje - Rogatec	77	79	2	—
32	Šoštanj	54	52	—	2
33	Žužemberk	32	34	2	—
Skupaj		3228	3281	110	57

II.

Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Število članov	Zborovani udelež. v %		Število zborovani predavani
1	Brežice	108	50	4	4
2	Celje	197	82	5	5
3	Črnomelj - Metlika	64	54	5	5
4	Dol. Lendava	86	49	5	5
5	Dravograd	93	Društvo ni poslalo podatkov		
6	Gornji grad	37	60	4	2
7	Kamnik	124	52	6	5
8	Kočevje	127	53	5	5
9	Konjice	62	81	5	3
10	Kozje	46	77	5	5
11	Kranj	129	50	4	4
12	Krško	136	49	3	5
13	Laško	136	61	5	3
14	Litija	127	Društvo ni poslalo podatkov		
15	Ljubljana - mesto	196	38	6	5
16	Ljubljana - okol. vzh. del	118	70	5	5
17	Ljubljana - okol. zah. del	135	86	4	4
18	Ljutomer	114	58	5	5
19	Logatec	103	48	4	3
20	Maribor - mesto	85	69	7	5
21	Maribor - desni breg	104	75	5	3
22	Maribor - levi breg	82	63	6	5
23	Murska Sobota	134	64	5	5
24	Novo mesto	93	67	5	5
25	Ormož	59	63	5	4
26	Ptuj	147	65	6	6
27	Radovljica	118	77	6	5
28	Slovenjgradec	44	73	5	5
29	Slovenska Bistrica	61	86	5	4
30	Sv. Lenart	45	72	5	1
31	Šmarje - Rogatec	79	58	4	4
32	Šoštanj	52	87	5	5
33	Žužemberk	34	75	5	5
Skupaj		3.281	65	154	135

Tabela II. kaže, da dve društvi nista poslali zaprosenih podatkov, zato slika o številu društvenih zborovanj, predavanj in o procentualni udeležbi na zborovanjih ni popolna. Ostalih 31 društev je imelo na 154 zborovanjih 135 predavanj in to pedagoških, psiholoških in drugih znanstvenih in gospodarskih. Statistika dokazuje, da doprinesejo zborovanja sreskih društev v veliki meri k izpopolnitvi učiteljske izobrazbe. Predavanje je na celodnevnem zborovanju pri nekaterih društvih včasih odpadlo radi nenadne in nenadane odpovedi predavatelja. Na večernih zborovanjih predavanj ni bilo, radi tega izkazuje tabela teh manj zborovanj. Udeležba na zborovanjih je v splošnem zadovoljiva, pri nekaterih društvih naravnost vzorov. V tem pogledu prednjači sresko društvo Ljubljana-okol. zah. del z 86%, najslabšo povprečno udeležbo, 38%, ima ljubljansko društvo. Višina udeležbe na društvenih zborovanjih izpričuje zavednost in zrelost članov in njihovo potrebo aktivno sodelovati pri reševanju važnih stanovskih vprašanj. V tem oziru bi bilo želeti v novem letu izboljšanja.

Neorganizirano učiteljstvo.

Radi točne ugotovitve števila učiteljstva, ki stoji izven vrst naše organizacije, in poznanja vzrokov za to je naprosila sekcija vsa sreska društva z okrožnico štev. 249/32-33 za seznane neorganiziranega učiteljstva. Ker je mogoča zanesljiva evidenca le tedaj, ako ima sekcija odgovore vseh sreskih društev, je zaprosila, naj odgovore tudi ona, na čijih teritoriji je vse učiteljstvo organizirano. Naša želja, dobiti zanesljivo sliko o številu učiteljstva, ki stoji izven naših vrst, je ostala žal neizpolnjena. Od 33 sreskih društev jih je odgovorilo le 13, na čijih teritoriji je skupno

184 učiteljev in učiteljic, ki niso člani naše organizacije.

Dopisovanje med članstvom in sekcijo.

Sekcija je dopisovala s članstvom v upravnem letu 1931/32. izključno le potom sres. društev. Ko je lansko leto izgubilo naše udruženje ugodnost poštinske prostosti, je vodstvo sekcije z namenom, prihraniti društvo izdatke za poštino, samo omililo sklep banovinske skupščine iz leta 1930. in je odgovarjalo na vprašanja osebnega značaja direktno, ako se je član preko svojega društva obrnil na sekcijo. V vseh načelnih zadevah pa je pošiljala odgovore le potom sreskih društev. Ob tej priliki naj bo omenjeno, da se obračajo poedini člani na sekcijo tudi s takimi vprašanji, ki bi jih rešilo lahko sresko društvo.

ZAŠČITA ČLANSTVA.

A) Načelna zaščita.

1. Stalnost učiteljstva.

Najbolj pereče vprašanje učiteljskega stanu in predpogoj za mirno delo je uzakonitev stalnosti na službenem mestu. Le tedaj, če je učitelj daljše bivanje v službenem kraju zajamčeno in ako ima za delo potreben mir in oporo v merodajnih činiteljih, se lahko nemoteno in z vsemi silami posveti za daljši rok zasnovanemu smotrenemu delu. Radi nesigurnosti, v kateri živi po ukinitvi stalnosti na službenem mestu, učiteljstvo nalog, ki mu jih narekuje njegovo poslanstvo, ne more vršiti s tisto intenzivnostjo, kot bi jih sicer. Zlasti z delom izven šole, pa naj bo še tako idealno in koristno, se izpostavlja učitelj osebnim nasprotjem in preganjanju, ki ima, kakor kaže izkušnja, za posledico tako številne premestitve. S tem, da je izgubilo učiteljstvo stalnost na službenem mestu, je postalo v toliki meri odvisno od lokalnih razmer in oseb, da ni samo stan osebno in moralno oškodovan, marveč je oškodovano tudi ljudstvo, ker se kažejo kvarne posledice tega stanja že v šoli, zlasti pa je oškodovan radi tega uspeh učiteljskega gospodarskega in prosvetnega izvenšolskega dela. Vsa zaščita, ki jo uživa članstvo radi neutemeljenih premestitev v stanovski organizaciji in korekture, ki so se izvršile po njenem posredovanju, ne morejo dvigniti moralne sile v učiteljstvu. Z individualnimi zaščitami se popravijo sicer poedini učiteljskim osebam storjene krivice, radi ukinitve stalnosti nastali položaj pa ostane neizpremenjen. Zato pomenja poleg izpremembe disciplinskega postopka zopetna uvedba stalnosti na službenem mestu za učiteljstvo najjačje zaščito. Sekcija se tega dobro zaveda in je posvečala v minulem poslovnem letu rešitvi tega perečega vprašanja največjo pozornost. Izrecno je poudaril potrebo po uzakonitvi učiteljske stalnosti v Spomenici zbor predsednikov sekcije dne 6. novembra 1932.

V decembru 1932 je narodna skupščina sprejela predlog o avtentičnem tolmačenju § 110. urad. zakona, ki govori o prestatnosti službe. Sekcija se je obrnila takrat s posebno pismeno predstavo na vse slov. senatorje in poslance, na izvršni odbor JUU v Beogradu in banovinski odbor JRKD v Ljubljani s prošnjo, da delujejo za korekturo v skupščini sprejetega tolmačenja. Ob tej priliki smo opozorili na nujnost zopetne uvedbe stalnosti na mestu in apelirali na narodne poslance, naj bi delovali za izpremembo zadevnih zakonskih določb. Izčrpneje smo poročali o tem v okrožnici štev. 949/32-33.

Stalnost je in ostane naš končni cilj. O najširši akciji, pokrenjeni od strani sekcije za dosego učiteljske stalnosti, smo obvestili članstvo potom sres. društev z dopisom 1724/32-33, v katerem navajamo tudi organizacijo de-

la in kakšna naloga pripada pri tem poedinim organizacijskim instancam in funkcionarjem, ki naj vsi aktivno sodelujejo pri delu za pridobitev stalnosti. Zadevni predlogi projekta za izpremembo in dopolnitev zakona o narodnih šolah so bili objavljeni v 44. štev. »Uč. tov.« S posebno okrožnico smo poslali vsakemu društvu več odiskov teh projektov in posebno spremna pisma, ki naj jih predajo obenem s projektom na merodajnih mestih kot zahtevo učiteljskega stanu.

Sekcija in njeni predstavniki so poleg tega tudi ob priliki osebnih intervencij povsod na merodajnih mestih predočevali nujnost vzpostavitve učiteljske stalnosti in utemeljevali njeno nujnost s številnimi konkretnimi primeri. Ugotoviti moramo, da smo našli pri najvišjih predstavnikih oblasti v banovini kakor tudi pri g. ministru prosvete za svoje upravičeno stremljenje polno razumevanje.

2. Razpis službenih mest, nastavljanje in premešanje.

Izpremembe in dopolnitve zadevnih določil v zakonu o narodnih šolah so nujne. To vprašanje je v najožji organični zvezi z učiteljsko stalnostjo in smo se potezali za njegovo rešitev vselej in povsod istočasno kot za stalnost. Potrebno je, da se na vsaki šoli sistemizirajo učiteljska mesta. Poleg upraviteljskega mesta morajo biti točno določena tudi druga stalna učiteljska mesta in to ločeno za učitelje in učiteljice. Ravno tako morajo biti sistemizirana mesta za veroučitelje, učiteljice ročnih del in za vrtnarice. Po istem principu se sistemizirajo tudi časna učiteljska mesta. Učitelji, ki so položili usposobljenostni izpit in zasedajo po razpisu dobljeno sistemizirano stalno mesto, se ne morejo premestiti, ako ne prosijo sami, ako niso slabo ocenjeni, oziroma ako niso disciplinsko kaznovani na premestitev. Po službeni potrebi se smejo premestiti stalni učitelji na stalnih sistemiziranih mestih le v teku prvih dveh mesecev šol. leta, ako se ukine radi premajhnega števila otrok razred ali vzorednica. Po služb. potrebi pa se sme premestiti stalen učitelj le, ako ni na isti šoli nobene učne osebe, ki zaseda začasno učno mesto. Premestitev zadene vedno onega učitelja, ki je po službenih letih najmlajši. Med šolskim letom se načeloma tudi časni učitelji ne premešajo. Premješeni učitelj se lahko vrne na svoje mesto, ako prestane vzrok, radi katerega se je premestitev izvršila.

V primeru resnične službene potrebe naj izpopolnjuje banska uprava prazna učiteljska mesta z dodelitvami, premješeni učitelji pa ostanjejo v staležu v kraju, ki so ga dobili po razpisu. Po projektu nastavlja in premešča na stalna mesta le ministrstvo, na časna pa banska uprava.

Neobhodno je potrebna izprememba načina razpisa in oddaje službenih mest. Dosedanji glavni letni razpisi so se v praksi slabo obnesli. Nemogoče je bilo rešiti delo tako, da bi bilo začetkom šol. leta učiteljstvo na svojih mestih. Na nekaterih šolah je bilo učiteljstva preveč, drugod ga je primanjkovalo. Po izvršeni razmestitvi so nastale po šolah nove vrzeli, ki so se izpolnjevale z dodelitvami, mnogokrat pa je prosvetna oblast taka mesta tudi stalno oddajala. Možnost svobodne konkurence, pri kateri bi odločala predvsem službena ocena, rodbinske razmere, izvenšolsko delo in druge okoliščine, ki jih navaja zakon o narodnih šolah v § 98., je pri takem načinu razpisa in oddaj onemogočena. V najtežjem položaju se nahajajo zato zlasti učitelji družinski očetje in matere, ki imajo vse pogoje za premestitev v kraje s srednjo šolo, a v zadnjih letih baš taka mesta niso bila razpisana in so se oddajala brez razpisa.

Stalna zahteva učiteljstva je, naj se razpisujejo vsa prosta mesta. Vsako mesto naj se razpiše, čim se izprazni. Razpisi naj se

objavljajo mesečno v Službenih novinah in Službenem listu. V razpisu naj bi bila upraviteljska mesta posebej označena. Za oddajo razpisanih mest naj se ustanove pri banskih upravah in pri ministrstvu prosvete posebne komisije, v katerih bo poleg uradnih funkcionarjev zastopano z dvema članoma tudi učiteljstvo. Vsa razpisana mesta naj se oddajajo takoj. Prosilcu, ki je mesto prejel, se izstavi dekret po objavi postavitve v Služb. novinah, službo pa nastopi na novem mestu šele v teku glavnih počitnic. Podrobneje podatke o akciji za regulacijo tega nujnega učiteljskega vprašanja, na katerem je delala sekcija z vso vztrajnostjo že v preteklem upravnem letu, smo sporočili sres. društvom v dopisu štev. 1724/32-33.

3. Ureditve disciplinskega postopka.

Nujna je tudi preureditev disciplinskega postopka. Dočim veljajo za ostale stroke drž. uradnikov (glede disciplinskih preiskav) določbe uradniškega zakona, se vrši disciplinski postopek proti učiteljstvu po določilih zakona o narodnih šolah. Določila je treba izpremeniti in izpopolniti tako, da bo učiteljstvo dovoljno zaščiteno pred neosnovanimi obdolžitvami. Za to upravičeno zahtevo učiteljstva se bori stanovska organizacija od uveljavljenja zakona o narodnih šolah, intenzivno delo za izpremembo pa je razvila zlasti v sedanjem času, ko učiteljstvo največ trpi radi pomanjkljivosti postopka. Letos je pokrenila sekcija za ugodno rešitev tega vprašanja najširšo akcijo. Ob vsaki priliki, zlasti v vsakem konkretnem zaščitnem primeru je tolmačila stališče učiteljskega stanu na vseh merodajnih mestih in opozarjala na nedostanke v pisemnih predstavkah in tudi ustno, kadarkoli se je zglasilo na kakem takem mestu zastopstvo sekcije. Učiteljstvo upravičeno pričakuje, da najde za svoje delo vsestransko zaslombo in zaščito ne le kot stan, marveč tudi kot poedinec. Zaslomba in zaščita morata iti do skrajnih konsekvenc in to v vsakem poedinem primeru. Posebno računa na to radi tega, ker izvršuje svoje delo kot državni organ in smatra, da se s premalo zaščito učiteljstva v vsakem primeru ruši tudi avtoriteta državne uprave.

Zato so potrebni nujni ukrepi, ki bodo pokazali, da se učiteljstvo lahko zanaša na pomoč in oporo pri svojem težavnem delu. Naša temeljna načela za preureditev disciplinskega postopka so: Predvsem je treba zaščititi učiteljstvo pred zlonamernimi in neutemeljenimi obtožbami. Sprejemajo naj se samo obtožbe s podpis prvotnih iniciatorjev. Anonimne ovadbe naj oblastva odklanjajo. V vseh primerih, kjer se izkažejo obdolžitve za neosnovane in zlonamerne, naj pokrene banska uprava oz. ministrstvo proti ovaditeljem potrebne mere, da prejmejo zasluženo kazen. Le na ta način se bo čutilo učiteljstvo varno in bo lahko mirno vršilo svoje delo v šoli in izven nje.

Obdolženemu učitelju naj se dovoli v pogled v obtožnico in vse disciplinske spise, kakor ima enako pravico vse drž. uradništvo. Pravico naj ima do preiskave, do razprave in do branilca, kakor določa uradniški zakon za ostale stroke državnih uradnikov. V nobenem primeru naj se ne izvrši ukrep ali izreče kazen, preden učitelj ni bil zaslišan. Disciplinska sredstva naj se uporabljajo postopoma in naj šele izčrpanim kaznim za nerednost sledi druge težje disciplinske kazni. Razsodba in odločba o kazni naj se z razlogi vred priobči učitelju pismeno, kakor velja to za ostale stroke državnih uradnikov. Tudi učiteljstvu naj se prizna pravica do priziva proti razsodbi in do obnovitve postopka. Poleg disciplinskega sodišča pri ministrstvu naj se obnove tudi banovinska disciplinska sodišča. Le s tako ureditvijo disciplinskega postopka bi bilo učiteljstvo obvarovano in zaščiteno pred neutemeljenimi obtožbami.

Impresije z letošnjega gospodarskega in idejnega tečaja

»Gospodarska akcija! Nova uspešna smer učiteljskega dela v smeri nujnih potreb in interesov naroda in države...« Tako gesla morajo v hudih časih zdramiti najbolj vnetega zaspanca, če mu že izvenstanovski vplivi niso zamorili vsega zanimanja za intenzivno učiteljsko delo. V kaosu vsakdanjosti taki slučaj niso redki. Povsem so v skladu s splošno apatičnostjo in letargijo. Ni še to obup, le stadij omrtvičenosti se nas loteva v nizu nestetih razočaranj. Postajamo »petrefacti« v pravem pomenu besede: sužnji svojih statičnih nazorov! In vendar čas hiti! Današnja doba je dinamična in progresivna, zato moramo in hočemo tudi mi naprej!

In smo prišli v IV. zadružno-gospodarski tečaj: večinoma mlajši po letih in po mišljenju... Nova generacija učiteljstva, ki hoče in mora stopiti na plan z novo usmerjenostjo!

Letos ni bilo navala v tečaj. Strogi pogoji v razpisu so marsikoga omalodušili: zmoglosti, zasluge, priporočila korporacij, zaveze v bodočnost itd. Nebroj je tovarišev (nedvomno tudi tovarišic), ki čutijo potrebo po gospodarski utrditvi svojega šolskega in izvenšolskega dela. Kako radi bi prišli — s trdnjo voljo, da si naberejo novih pobud za bodoče delo. Resna volja — to bodi v bodoče prvi in edini pogoj počitniških tečajev!

Administrativna stran gospodarskega dela je zanimiva in potrebna. Ni pa alfa in omega vsega! Važnejši je oni del, kjer se interesent poglubi in bistvo gospodarskega reda. Šele na podlagi ekonomskega razvoja, družboslovnih vzročnosti in medse-

bojne odvisnosti more tečajnik doumeti gospodarsko strukturo, v katero hoče poseči s svojim delom v bodočnosti. To je bila želja letošnjih tečajnikov, ki so ji predavatelji ugodili: nepozabne ostanejo ideološke ure, ki so v smislu Daltonplan metode omogočile razprave v obliki debat, samostojne referate slušateljev, kritična razmotrivanja n. pr. o zadružništvu itd. Skratka: bil je tečaj prvi te vrste v Sloveniji! Pokazal je, da so uspehi brez »katederske učnosti« še lepši in — trajnejši!

Svojevrstno je bilo tudi razmerje med predavatelji in tečajniki, kar je že samo po sebi pripomoglo tečaju do uspeha. Vzorna kolegijskost, iskreno prijateljstvo je s svojo domačnostjo odrinilo oni zloglasni »šolski ton« za zapeček. Nazornost in življenjska resničnost sta nas dvigali, da smo bili vsi — predavatelji in slušatelji — ene misli in želje: Kako pomagati obubožanemu narodu na gospodarskem polju, kjer je osnova za vse ostale kulturne dobrine.

Ekскурzije, izborna organizirane po tov. Grumu, so nam pokazale v praksi odnose produkcije in konzuma, obe glavni gonilni sili današnjega gospodarstva. Da se je ob takih prilikah dalo združiti koristno s prijetnim, gre samo v dobropis vodstva tečaja, ki ni zamudilo nobene prilike nuditi tečajnikom kar najracionalnejše izrabljene ljubljanske dneve.

Dodatni 3dnevni idejni tečaj je ob veliki udeležbi pokazal, da učiteljstvo naravnost hrepeni po temeljnih idejnih osnovah. Zlasti mlajše učiteljstvo išče pota v boljše bodočnost našemu narodu in s tem v zvezi uspešnejše delovne metode v šoli, na vasi ali kjerkoli. Kdorkoli globlje gleda narodni problem, opaža ob takih prilikah vso ono idejno razrvanost, ki kaže neko neorientiranost v temeljnih filozofskih osnovah, ki gledanje na

svet omogočajo iz različnih vidikov. To se je zlasti pokazalo v debatah, ki so bile le tuhtam izraz izklesanega svetovnega naziranja, brez katerega bi se danes ne smel nihče več spuščati v debate ali celo — referate. Svobodna beseda naj obvelja, izgovorjena pa naj bo preudarno in z razumevanjem celotnega problema in z uvaževanjem morebitnih nasprotnih nazorov. V zraku visečih — dogmatičnih — trditve ne bomo smeli več stresati, zlasti če so tečajniki ljudje dejanj, ne pa besed! Vzgoja z besedami in ideali je doživela s šolo-učilnico svoj fijasko, treba je šolo delovne aktivnosti t. j. šolo resničnega življenja! In iz teh vidikov moramo gledati tudi vse narodno življenje. Zdravnik ne zdravi simptomov bolezni, ampak skuša najti vzroke. In kakšni narodovi zdravniki bomo, če bolezen površno pobijamo, ko dajemo obliže, kali bolezni pa puščamo v nemar! Tu je edina pomoč, da se preusmerimo v gospodarstvo, ki je podlaga vsem kulturnim elementom. Tu je ono središče, kjer se lahko znajdejo vsi narodni delavci, da dvignejo ljudstvo do blagostanja!

Če je tečaj dvignil samo to spoznanje, je nedvomno uspel. Drugi tečaj meseca avgusta bo moral najti pota, da začeto idejno plat poglobi in združi vse delavoljne tovariše v skupno falango močne gospodarske šolske in izvenšolske akcije!

Vida Bogatec učiteljica v Ščavnici

† 8. julija 1933.

Vidi!

Nežnim cvetom je varljiva pomlad v pogubo. Vse lepe misli in naklepi Tvojega blagega srca so ostali neizpolnjeni, ker si omahnila v pričetku težke poti. Tvoja globoka du-

ša je bila močnejša od telesa, ki ji omagano ni moglo drugovati v težavah in naporih.

MLADA, polna življenja si hrepelena kvišku, skromna in vedno pripravljena sprejemati nasvetov od vseh, med koje Te je zanesla usoda. A malo Ti je bilo dano sprejemati — prezgodaj si morala osamljena črpati bogastvo svoje duše in ga poklanjati onim, ki so ga z iskrenimi očmi iskali pri Tebi. Dobra si bila, tako dobra, da si dajala več kot si zmogla in še se nisi zavedala, da si s svojo požrtvovalnostjo uničujoče mlado življenje.

Sama čisto kot otrok, si prišla med otroke. Mirna in vedno dobrovoljna si se jim smehljala in z njimi ponovno preživljala svojo zgodnjo mladost. Bridkosti in težav življenja nisi mogla nikdar prav doumeti, saj so delovale na Te tako razočarujoče, da jih kot take nisi mogla prevzeti — iskala si v njih še vedno solnčnih strani. Prav je bilo tako, saj drugače bi se moralo zrušiti v Tvoji občutljivi duši prav vse, kar si snivala lepega o življenju.

Tako pa si videla do poslednjega dne vse le lepo in dobro, kakršna si bila sama. Nikoli nisi nikomur napravila zlega, bila Te je le do brota, akoravno si se nahajala v krutem položaju, brez vsake prave opore v težkem poklicu učiteljice na vasi.

Vida! Akoravno si nas mnogo, mnogo prezgodaj zapustila, izvršila si svojo plemenito poslanico, ki Ti jo je naložilo življenje. Nikdar več nam ne bo razblijl Tvoj čisti pogled bridkih misli vsakdanjosti, a iskati hočemo za Teboj, kot si Ti, povsod le dobro.

V srcih nas vseh, ki smo Te poznali, ostaneš več naša dobra Vida in z boljšo se bo vedno očiviljal spomin tihga sožitja s Teboj, spomin večno lep in boleč v neizpolnjivem hrepenenju po Tebi, res iskreni tovarišici.

Sprejmi, draga Vida, te zadnje tovariške pozdrave, saj ne morejo ostati zaprti v nas!

Ed.

Kakor smo poročali sres. društvom v okrožnici štev. 1724/32-33, je izdelala sekcija točen osnutek projekta o izporebi in dopolnitvi zadevnih določb v zakonu o narodnih šolah in ga dostavila glavnemu odboru JUJ v proučitev in obravnavo s prošnjo, da ga odobri in preda vsem sekcijam, ki naj smoteno delajo na to, da se upravičene težnje učiteljskega zakonika. Sekcije razpošljejo osnutek s posebnim spremnim pismom za narodne poslance in sreske strankine odbore vsem sreskim društvom. Osnutek, ki vsebuje zahteve celokupnega učiteljskega stanu, izroče zastopstva sres. društev narodnim poslancem svojega sresa in sres. strankinim odborom, ki naj jih opozore, da učiteljstvo od njih v interesu stanu in šole zahteva priložnost, da bodo njegova stališča v osnutku sprejeli, zagovarjali in nastopali v narodni skupščini za uzakonitev predloženih izpodbijanj in dopolnitev. Velik del uspeha zavisi v teh načelnih zahtevah učiteljskega stanu od dela sreskih društev in od vsakega poednega člana.

B) Individualna zaščita.

Delo sekcije za obnovitev učiteljske stalnosti, za izporebo postopka pri razpisu in oddaji službenih mest, pri premetitvah in dodelitvah, dalje delo za izporebo in dopolnitev disciplinskega postopka predstavlja načelno smer organizacijskega dela za zaščito članstva. S temi, za ves stan nujno potrebnimi dobrinami, bi bil zaščiten že tudi vsak poedinec in bi se število individualnih zaščitnih primerov, ki sedaj vsako leto naraščajo, skrcilo na minimum.

V preteklem upravnem letu se je število zaščitnih primerov močno dvignilo. Na sekcijo se je obrnilo vsega 64 članov v 57 zaščitnih primerih. V pretežni večini slučajev so iskali člani zaščite radi premetitev, povzročenih po neutemeljenih ovadbah neodgovornih činiteljev. V ozadju so bila skoraj povsod osebna nasprotstva do učitelja.

Za uspešno delo so sekciji neobhodno potrebni podrobni in točni osebni podatki o vsakem članu, ki išče pomoči, potreben je pa tudi točen vpogled v ves zaščiten primer. Že lansko leto je razposlala sekcija zato sres. društvom posebno tiskovino, na kateri so pošiljali člani sekciji potom svojih društev potrebne podatke. Letos smo tiskovino izpopolnili. Točni odgovori na vprašanja, stavljeni v novi zaščitni poli, nudijo jasno sliko zaščitnega primera.

Za delo na zaščiti članstva pa so manjkala še potrebna navodila. Sekcija je izdelala zato poseben pravilnik, ki ga je odobril glavni odbor JUJ v Beogradu in velja za vse sekcije in društva. Pravilnik je objavljen na zadnji strani zaščitne pole.

Sekcija je dosegla pozitivne uspehe v 9 primerih premetitev, preprečila je, da se premetitve niso izvršile v 9 primerih, reaktivacija je dosegla v 2 primerih, izposlovala je, da se je ugodilo zahtevi po uvedbi disciplinske preiskave 8 članom. V drugih zadevah je uspela v 4 primerih. V 10 primerih lažjega značaja se je uredila zadeva administrativni poti. Odtegnjena je bila zaščita v 7 primerih, v enem pa sekcija ni uspela. Ostale zadeve še niso rešene.

Vse primere neutemeljenih premetitev, za katere v delu za doseglo poprave sekcija doslej še ni uspela, je predložila s predlogom za korekturo na bansko upravo obenem s podatki za uvaževanje prošnje družinskih očetov in mater.

Sodbo o delu in uspehih organizacije za zaščito članstva si ustvarite iz navedenega lahko sami. Poudarjamo le, da so intervencije za zaščito članstva najtežje in najbolj neprijetno delo, ki jemlje tudi največ časa.

Sekcija je z vso silo izvedla zaščito članstva po novem pravilniku o zaščiti članov JUJ. Danes je organizacija zaščite članov izvedena. Potrebna borbenost in zavest, da si ne da vzeti brez odpora svojih pravic, se je dvignila tudi v članstvu. Četudi ne uspejo v vseh primerih, zavezimo z odporom val, ki bi utegnil postati usoden za stan.

Pravni konzulent.

Na pobudo sreskega društva v Dravogradu je razposlala sekcija na sreska društva okrožnico, v kateri naproša naj se članstvo izjavi glede pravnega konzulenta pri sekciji. Članstvo stavlja na svojo organizacijo vedno večje zahteve. Delo sekcije se poleg tega tudi radi cele množice odprtih in po zakonski poti še nerešenih vprašanj tako množi, da ga člani vodstva sekcije zmagujejo le z največjimi žrtvami. Delo močno otežkočajo tudi neprestane izporebe in dopolnitev zakonov, odredb in tolmačenj. Organizacija vodi kljub vsem težavam uspešno načelno borbo za materialne in moralne dobrine stanu, stoji pa tudi vsakemu članu v vsakem osebnem primeru s pomočjo in nasvetom ob strani. Sliko o delu sekcije za dobrine vsega stanu in vsakega poedince, ki se je v katerikoli zadevi obrnil na organizacijo za pomoč ali nasvet, nudita opravljeni zapisnik in še točneje organizacijski arhiv. Spriči menjajočih se zakonov in odredb pa so izgubili naši člani pregled in orientacijo in jim v mnogih primerih nasvet ne zadostuje, marveč hočejo imeti, zlasti v primerih pritožb, že povsem izdelane koncepte. Sekcija je doslej v vsakem primeru ustregla, uvidela pa je, da spriči neprestane naraščanja takih slučajev ne bo mogla dela več zmagovati, ker take pritožbe ne sloje le na določbah uradnega in šolskega zakona, marveč je treba upoštevati pri tem dostikrat cel kompleks določb drugih zakonov in odredb, čijih proučevanje jemlje obilico časa in energije in ki jih more obvladati le poklicni pravnik, ki ima s takimi zadevami dnevno opravilo. Zato bi bilo v interesu članstva, ako bi se izreklo za pravnega konzulenta. Potrebnovala pa bi pravnik dostikrat

tudi sekcija sama, ki močno pogreša pravnega konzulenta, kateri ji je bil svoj čas na razpolago pri Zvezi državnih namestencev.

Od 33 sreskih društev jih je odgovorilo na okrožnico sekcije 19, 12 društev pristaja na to, da si oskrbi sekcija pravnega referenta, 7 od teh z mesečnim prispevkom 1 Din od člana, 3 s prispevkom 0'50 Din od člana, 2 pristajata načeloma, a brez povišanja članarine. Šest društev se je izreklo proti pravnemu referentu, eno društvo (Ljubljana) pa je poslalo v odgovor na okrožnico predlog, naj osnuje sekcija podporni in obrambni sklad in v zvezi s tem tudi mesto pravnega konzulenta. V to svrhu naj prispeva vsak član poleg članarine letno 10 Din, t. j. 1 Din mesečno. Na osnovi prejetih odgovorov in pooblastil delegatom onih sreskih društev, ki na okrožnico še niso odgovorila, bo sklepala skupščina o končni rešitvi vprašanja pravnega konzulenta pri sekciji.

K predlogu ljubljanskega društva pripominjamo, da bi organizacija, kot je naša, podporni sklad nujno potrebovala in je bila sekcija že čestokrat v položaju, da bi ji nujno služil za reševanje zadev načelnega značaja, za čijih rešitev je neobhodno potrebna oseba na pritožbo na državni svet. Za izgubljen tožbo pa mora tožitelj plačati visoko takso. V nekaterih primerih, ko je bila rešitev državne sveta neobhodno potrebna za ureditev kakega načelnega vprašanja, n. pr. količine kuriva, napredovanje učiteljic ženskih ročnih del, napredovanje kontraktualcev s priznanim periodičnim poviškom ob sprejemu v državno službo, vstetje kontraktualne službe v pripravniško dobo, stanarine učiteljev v sreskih pisarnah i. t. d., je pristala sekcija na to, da povrne tožilcu stroške za pritožbo, ako jo drž. svet zavrne. Pričakujemo, da bo skupščina že izdatke odobrila, ako bo katera od pritožb zavrnjena. Za take primere bi služil organizaciji v bodoče obrambni sklad, ako odobri skupščina njegovo osnovanje. Iz tega sklada bi vršila sekcija tudi izdatke pravnega konzulenta.

Delo za olajšanje položaja druž. očetom (materam).

Z ozirom na osvojenega načelo izrednega posvetovanja družinskih predsednikov z dne 9. januarja 1932 in skladno z načelnim stališčem lanske banovinske skupščine, je opozorila sekcija oblast, naj se ozira pri nameščanjih v krajih s srednjo šolo in njihovi neposredni bližini prvenstveno na družinske očete in matere, da jim bo na ta način dana možnost šolanja otrok. Zaščitna pola, ki jo je razposlala sekcija vsem društvom, služi tudi za podatke o razmerah učiteljev očetov (mater), ki prosijo za premetitev iz nujnih družinskih razlogov. Ker je bilo razpisano letos izredno malo službenih mest v večjih krajih, se je poslužilo tiskovine okrog 30 tovarišev in tovarišic, torej nad polovico manj kot lansko leto. Kakor je bilo razvidno iz poslanega materiala, žive posamezni tovariši(ce) naravnost in obupnih razmerah. Zbrane podatke smo predložili banski upravi s prošnjo, da uvažuje prošilce pri predlogih za premetitve.

Napredovanja.

Z neštetimi intervencijami, izvršenimi osebno po zastopnikih sekcije in potom I. O. na ministrstvo prosvete, smo končno dosegli, da so bile rešene vse za napredovanje vlozene prošnje, od katerih so čakale nekatere rešitve že nad leto dni. Sedaj se prošnje tekoče rešujejo. Tudi vsa napredovanja za peto skupino so rešena. Organizacija dela na to, da bi v peto skupino napredovali učitelji z odlično in prav dobro kvalifikacijo po 30 letih službe in to brez ozira na starost. Izpremeni naj se zato § 258. urad. zakona, ki je itak začasen.

Upokojitve.

V težkem položaju so učitelji, ki prosijo za upokojitve. Od vložitve do rešitve prošnje pretečejo meseci in meseci, dostikrat leto dni in več. V tem dejstvu je iskati tudi vzroka, da se večina učiteljev s polnimi službenimi leti tako težko odloči za zapustitev aktivne službe. Zastopstva sekcije in izvršnega odbora so radi ureditve upokojitve neštetokrat osebno intervenirala na merodajnih mestih. Naša zahteva je, naj se rešujejo prošnje za upokojitve takoj in naj se z rešitvijo o upokojitvi takoj nakaže tudi pokojnina, kakor določa § 128. urad. zakona.

Stanarine in naturalna stanovanja.

S 1. aprilom 1932 je bilo rešeno vprašanje stanarine za vse učiteljstvo, razen za učiteljice, poročene s šol. upravitelji in učitelji, ki so službovali z možem v istem kraju in bivali v istem naturalnem stanovanju. Ponekod je učiteljice niso prejemale stanarine. Sekcija je zato zaprosila ministrstvo prosvete za definitivno razčiščenje tega vprašanja, za kar bi bilo potrebno posebno tolmačenje. Do sedaj še ni rešitve.

Sekcija je razvila najintenzivnejše delo, da bi ohranila tudi v novem proračunskem letu učiteljstvu v neokrenjeni obliki pravico do stanovanja v naravi oz. do stanarine. Izporebo zadevnih členov v zakonu o nar. šolah so zahtevali krajevni šolski odbori in županska zveza. Naše stališče je bilo tem težje, ker so se sklicevali kraj. šol. odbori na vsestransko pomanjkanje denarnih sredstev. V skupščinskem odboru sta zahtevala dva naša narodna poslanka, naj se občine razbremenijo s tem, da se oproste plačevanja stanarine in kurjave učiteljstvu. Sekcija je zato poslala na vse narodne poslance in senatorje dravske banovine posebno predstavko, v kateri tolmači stališče učiteljstva in intencijo zadevnih členov zakona o narodnih šolah. Neznatna stanovanja oz. stanarine niso le vprašanje prejemkov, marveč je s tem isto-

časno združen važen stanovanjski problem, ki pride na deželi v prvi vrsti v poštev in je za učiteljstvo najbolj pereč. Mnogo so škodovali pri delu za ugodno rešitev tega vprašanja oni učitelji, ki so se izjavljali v tej načelni zadevi preko stanovske organizacije in protivno interesom učiteljskega stanu svoje osebno protivno stališče in naziranje pri merodajnih osebah. Primorani smo bili zato, obrniti se do ostalih sekcij in do izvršnega odbora s prošnjo za pokrenitev potrebne akcije. Poslali smo jim dobro utemeljeno predstavko, ki so jo razmnožili in razposlali senatorjem in narodnim poslancem svojega področja. Da se je vprašanje učiteljskih naturalnih stanovanj oz. stanarin rešilo vsaj v tej obliki, kot navaja finančni zakon v svojem § 30., se imamo v veliki meri zahvaliti ostalim banovinskim sekcijam, oziroma senatorjem in poslancem ostalih banovin ter I. O.

Težko nam je, da se je pri stanarinah ustvarila razlika med neporočenimi in poročenimi učiteljicami. Zlasti so prizadele vse poročene, čijih možje niso učitelji. S to rešitvijo so izgubile zadevne določbe zakona o narodnih šolah svoj prvotni pomen in namen. Intencija zakona o narodnih šolah je, zagurati učitelju naturalno stanovanje, ki ga potrebuje vsaka učna moč. Stanarina se izplačuje le kot ekvivalent, dokler šol. občine ne zgradi stanovanj in ne zadostuje s tem dolžnostim, ki jih imajo do učiteljstva in do šole. Zakon o narodnih šolah je predvideval z zadevnimi členi le ureditev preskrbe učiteljskih stanovanj v isti meri, kakor je preskrbljeno v tem pogledu za duhovščino, sodnike in železniške uradnike na podeželju. Sedanja rešitev vprašanja učiteljskih stanarin moramo smatrati zato le za začasno. Sekcija bo slej, sproti delala na to, da bo dosegla za vse učiteljstvo pravico do stanovanja v naravi, oz. če ni tega, do stanarine.

Ministrstvo prosvete je izdalo z ozirom na nastali položaj po sprejetju novega fin. zakona na prošnjo in predlog kr. ban. uprave v Ljubljani k § 30. fin. zakona posebno načelno tolmačenje. Dokler se z zakonom stalno ne reši to vprašanje, je potrebno to tolmačenje popraviti in izpopolniti. Sekcija se je obrnila zato na kr. bansko upravo in I. O. s prošnjo, naj izposlujeta popravek tolmačenja. Pravica do stanarine naj se prizna tudi učiteljicam, poročenim z učitelji v pokojju, sodno ločenim učiteljicam, ako ne prejemajo od ločenega zakonskega druga nobene osebne vzdrževalnine, in onim, z neučitelji poročenim učiteljicam, ki žive stalno ločeno od svojih zakonskih drugov, pa sodna ločitev ni izvedena. Rešitve še ni.

Vprašanje stanarin in kuriva za učitelje in učiteljice v sres. pisarnah še ni rešeno.

Ministrstvo prosvete je izdalo odredbo, da se imajo naturalna stanovanja po premetitvi, upokojitvi, v primeru smrti itd. izprazniti takoj. Sekcija je zaprosila, da se podaljša ta rok najmanj na mesec dni.

Kurivo.

Vprašanje kuriva, do katerega ima učiteljstvo po deželi pravico po § 84. zakona o narodnih šolah, še vedno ni rešeno niti pri nas niti v ostalih banovinah. Že svoječasno smo opozorili na uredbo o naturalnih dajatvah, ki jo je izdalo ministrstvo financ leta 1931. na osnovi § 29. urad. zakona. Ta uredba, ki je bila izdana sicer za vse ostale resore, ne pa za resor ministrstva prosvete, navaja količine dajatev v naravi, do katerih imajo pravico uradniki poedinih resorov. V prehodnem delu uredbe stoji določba, da se izdajajo dajatve po odredbah te uredbe v mejah stvarne možnosti. To stališče si je osvojilo tudi ministrstvo prosvete, ki je izdalo v tem zmislu tudi odredbo glede kuriva za učiteljstvo. Na zadevno osebno rešitev ministrstva prosvete je vložena v konkretnem primeru pritožba na državni svet. Zadeva je še v teku.

Draginski razredi.

Uradništvo na vasi in v trgih danes ne živi ceneje od onega v mestih. V kolikor so v teh krajih nižje stanovanjske najemnine, mora to uradništvo plačevati dražje zlasti specerijo in manufakturo, predvsem pa žrtvujejo uradniki z dežele za šolanje otrok neizmerno več kakor oni v mestih. Nujno bi bilo potrebno, da bi se draginski razredi odpravili. Sekcija je utemljevala to potrebo na oblastvih in jo predložila tudi narodnim poslancem s prošnjo za izposlovanje izporebe zadevnih zak. členov. Predlog o ukinitvi drag. razredov je sprejela tudi gl. skupščina.

Oprostitev pouka šolskih upraviteljev.

Cim je sekcija zaznala, da se pripravljala izporeba § 113., ki določa v zadnjem odstavku, da se oproste razrednega pouka upravitelji na šolah z nad dvanajstimi oddelki in se namerava merodajne činitelje na preobremenjenost šol. upraviteljev z uradnimi pisarnimi posli in utemeljila potrebo, da se v interesu šolskega dela in uspehov število oddelkov, ki služi za merilo oprostitve razrednega pouka, celo zniža. Upraviteljem, ki niso oproščeni razrednega pouka, pa naj se prizna posebna upraviteljska doklada. O tem je pisal tudi »Uč. tovariš«. Gornje stališče je sekcija ponovno poudarjala, pa tudi naša osrednja organizacija je napela za preprečitev namerne in za izposlovanje posebnih doklad šol. upraviteljem vse sile in se je poslužila vseh možnih zvez in stikov. Žal naše prizadevanje ni našlo razumevanja in se je število oddelkov za oprostitve šol. upraviteljev zvišalo z določbo v novem fin. zakonu na 16, ne da bi se istočasno priznala neoprostičnim upraviteljem posebna upraviteljska doklada. Vzroka temu je iskati predvsem in edino v težkem gospodarskem položaju, radi katerega so močno padli tudi vsi državni dohodki.

Namestitve novincev.

Organizacija se je prizadevala za čim ugodnejšo rešitev vprašanja namestitve učiteljskih abiturientov v zmislu sklepa lanske banovinske skupščine. Poudarjali smo, naj se upoštevajo pri namestitvah predvsem otroci učiteljev in pa oni, ki so odslužili kadroški rok. Z namestitvijo učiteljskih abiturientov (-inj) naj se zasedejo vsa prosta učiteljska mesta v banovini. Četudi so se trudile poleg stanovske organizacije najjačje uradne in politične osebnosti za namestitev čim večjega števila novincev, je bil uspeh radi pomanjkanja finančnih sredstev prav minimalen.

Učitelji vojak.

Na merodajnih mestih smo predočevali potrebo, ki je uvedena tudi v projekt dopolnitev in izporeb k zakonu o narodnih šolah, naj se šteje kadroški rok v penzijo in napredovanje. Učitelji naj imajo tudi v tem času pravico do polovice rednih učiteljskih prejemkov, ako imajo družino. Po odslužitvi kadroškega roka se jim prizna pred ostalimi začasnimi učnimi osebami prvenstvena pravica za prejšnje mesto, ako je bilo med tem razpisano.

Kontraktualni učitelji.

Sekcija si je prizadevala, da se vprašanje kontraktualnih učiteljev dokončno uredi in da se čim prej sprejmejo oziroma prevedejo v drž. službo vsi, ki imajo vložene prošnje. V svojem delu je uspela. Predlog o prevedbi zadnjih kontraktualnih učiteljev je izgotovljen in čaka na podpis.

Učiteljice ženskih ročnih del.

V organizaciji je precejšnje število učiteljic - pripravnic za ženska ročna dela, ki sta jih zatekla v službi zakon o narodnih šolah in pa uradniški zakon. Tem je treba polagati državni strokovni izpit, ako hočejo postati stalne. V konkretnem primeru je pozvalo ministrstvo za trgovino in industrijo učiteljico na polaganje izpita v Beogradu. Ker uradniški zakon v § 346 ne predvideva zvanja učiteljic ročnih del, vrača ministrstvo prosvete njihove prošnje za prevedbo iz pripravniške v X. skupino in v kolikor se že v skupinah nahajajo po prevedbi, za napredovanje. Sekcija je že storila potrebne ukrepe, da določi ministrstvo prosvete zanje položajne skupine v zmislu zakona. V konkretnem primeru zavrnitve prošnje za napredovanje je v teku postopek za pritožbo na državni svet.

Učitelji v sreskih pisarnah.

Ob koncu predlanskega in v začetku lanskega upravnega leta je stala v ospredju našega dela ugodna rešitev vprašanja sreskim šolskim nadzornikom v pomoč dodeljenih učiteljev. Izgledalo je že, da bodo morali nazaj na šole. Sekciji je uspelo, da so ostali na svojih mestih. — Tem učiteljem kakor tudi sreskim šolskim nadzornikom izstavljajo končni predlog za oceno sreski načelniki. Sekcija je naprosila kr. bansko upravo, da bi se postopek izpremenil. Stremela je za tem, da bi ocenjeval sreske šolske nadzornike šef prosv. oddelka banske uprave, učitelje v sreskih pisarnah pa sreski šolski nadzorniki. Naša predstavka je bila radi določb v zakonu o notranji upravi zavrnjena.

Šolsko nadzorstvo.

Vprašanje šolskega nadzorstva še vedno ni rešeno. Sekcija si je načelno prizadevala, da bi se zadeva v imenovanjem stalnih šolskih nadzornikov dokončno uredila, kar bi bilo šoli samo v prid. Imenovanja preglednikov smatra sekcija šolstvu za kvarno. Pri svojem delu za ureditev nadzorniškega vprašanja je zastopala stanovska organizacija stališče, naj se ozira pri sestavi liste za nadzornike predvsem na kvalifikacijo, ki usposablja kandidate za tako važno mesto in da je od zmernih izbrati najmožnejše. Glede izbire nadzorniških oseb ostane trajna zahteva sekcije: kvalifikacija po zakonu, službena strokovna neporečnost, korektnost, pravičnost in objektivnost. Ker pripravljala, kakor smo objavili že v »Uč. tovarišu«, ministrstvo preureditev šolskega nadzorstva, je bilo v zadnjem času izvršenih le par ukaznih imenovanj za stalne nadzornike.

Novi finančni zakon predvideva za dravsko banovino dva banska šolska nadzornika. V interesu osnovne šole in njenega razvoja in prospeha in v interesu učiteljskega stanu je, da zaseda to mesto učitelj narodne šole. Sekcija je storila zato vse možne ukrepe, da ohrani obe mesti banskega šolskega nadzornika osnovnopskemu učiteljstvu.

Poenostavljenje šolske administracije.

Sekcija je ponovno opozarjala na potrebo po poenostavljenju šolske administracije. Administrativni posli so tekom zadnjih let tako narasli, da jih zmagujejo šolski upravitelji poleg razrednega pouka, opravljanja dolžnosti poslovodij kraj. šolskih odborov in izvenšolskega prosvetnega in gospodarskega dela z največjo težavo. Ravno tako preobremenjeni so z administrativnim delom sres. šol. nadzorniki, ki so zato radi pregleda področnih šol neprestano v zadregi in ne morejo posvetiti strokovni izobrazbi učiteljstva v smeri poglobitve v šolsko in pedagoško delo toliko pažnje in ne morejo stati učiteljstvu v praktičnimi navodili in pojasnili o najnovejših izsledkih na polju moderne pedagogike toliko ob strani kot bi radi in bi bilo potrebno za napredek naše narodne šole. Meseca maja lanskega leta je naročila kraljevska banska uprava, opozorjena od strani sekcije na nujnost preureditve šol. administracije, potom sres. načelstev vsem šol. upraviteljem, naj stavijo glede poenostavljenja utemeljene predloge. Sekcija je naprosila kr. bansko upravo, naj zbrani material uredi in prouči ter skliče banovinski učiteljski svet, ki naj obravnava poenostavljenje šol. administracije kot posebno točko dnevnega reda.

Učiteljski sveti.

Lansko leto so se vršile po nalogu kralj. banske uprave seje sres. učit. svetov. Ker niso imeli sres. šol. nadzorniki skupnega sestanka za določitev enotnega programa in so bili navezani zgolj na določbe zakona o narodnih šolah, na sejah sres. učit. svetov ni bilo zaželeno enotnosti in niso rodile tistega sadu, kot bi bilo potrebno. Naprosili smo zato kr. bansko upravo, da sklicuje v bodoče predhodno banovinske učiteljske svete, ki naj določijo točen program za sreske učiteljske konference in razpravljajo o drugih perečih šolskih zadevah. Prvi banovinski učiteljski svet naj obravnava kot posebno točko dnevnega reda poenostavljenje šolske administracije, pri čemer naj služijo za osnovo predlogi, ki jih je prejela banska uprava potom sreskih načelstev na svojo zadevno okrožnico. Ako banska uprava ne namerava sklicati nadzorniške konference, naj odpadejo tudi seje sreskih učiteljskih svetov, ker bi brez enotnega programa in določenih podrobnih navodil sreskim šolskim nadzornikom ne rodile pravih uspehov.

Potom izvršnega odbora skuša doseči sekcijski izpremembo § 147. zak. o narodnih šolah; učiteljstvu naj se prizna za udeležbo na sejah sreskih učiteljskih svetov pravica na dnevnice in potne stroške, kakor določa to § 149. istega zakona za udeležence banovinskega učiteljskega sveta.

Pravilnik.

Pravilnik k zakonu o narodnih šolah še vedno ni izšel, zato je ostal neresen še cel kompleks šolskih in učiteljskih vprašanj, ki v zakonu niso dovoljno razčiščena. Radi izdavanja pravilnika in ureditve teh vprašanj smo ponovno intervenirali na merodajnih mestih, žal, brez uspeha. Tudi I. O. se mnogo prizadeva, da bi izšel pravilnik.

Manjšinsko šolstvo.

Sekcija je izvršila v svojem delokrogu v polni meri naloge, ki ji jo je stavila banovinska skupščina glede ureditve vprašanja manjšinskega šolstva. Na nepravilnosti, ki se dogajajo pri delu gotovih činiteljev za otvoreitev manjšinskih oddelkov in razredov, je opozorila na merodajnih mestih in preprečila v konkretnem primeru ustanovitve manjšinskega oddelka v kraju, kjer bi se to zgodilo na škodo slovenskega življa. Pokazala je na nevezdržnost trenutnega stanja in na težak položaj, ki ga ima učiteljstvo zlasti v obmejnih krajih radi zadevnih navodil, ki dostikrat niti niso v skladu z zakonom o narodnih šolah. Sekcija je zbrala podatke o stanju manjšinskega šolstva v banovini in dostavila točen statističen pregled na merodajna mesta ter po sklepu banovinske skupščine sres. društvu JUU, na čijih teritoriji se nahajajo manjšinske šole, s prošnjo, naj skličejo anketo z narodnoobrambnimi društvi. V to svrhu so prejela sres. društva tudi že izdelan program. Sklepe teh anket je predložila pripravljalnemu odboru za širšo anketo v Mariboru. Osem sres. društev sklepov doslej še ni poslalo.

Ob tej priliki naj mi bo dovoljeno pripomniti, da velik del sres. društev ne vrši svojih dolžnosti tako, kot bi jih moral in da sekcijski ne prejema odgovorov na svoja vprašanja in poizvedovanja. Iz fasciklov, kjer zbiramo n. pr. odgovore na okrožnice, je razvidno, da odgovarja redno jedva polovica društev.

Učni načrti.

Ministrstvo prosvete je sestavilo projekt učnega načrta za osnovno šolo in ga dostavilo v proučitev vsem sekcijam. Naša sekcijska je načrt, ki je obsegal obče instrukcije in razdelitev učne snovi, razmnožila in sklicala posebno anketo, v kateri so delovali poleg načelnika prosvetnega oddelka, banskega šolskega nadzornika, sreskega šolskega nadzornika v Ljubljani in predsednika sekcije tudi drugi priznani učitelji praktiki iz Ljubljane in bližnje okolice. Iz oddaljenejših krajev sekcijski učiteljev ni mogla pritegniti iz tehničnih in finančnih razlogov. Anketa je svoje delo dovršila. Korigirani osnutek je bil predložen v odobritev Glavnemu prosvetnemu svetu, kjer je zagovarjal spremembe predsednik naše sekcije. V marsičem ni uspel in bi želeli vsi še znatnih korektur, vendar pa predstavlja potrjeni učni načrt brez dvoma korak naprej, ker daje možnost do uveljavljanja modernih smeri pouka v šoli. V učnem načrtu, ki je predviden za štirirazredno osnovno šolo, bo treba izvesti še redukcijo snovi in učnih ur za eno-, dvo- in trirazrednice.

Učni načrt za višjo narodno šolo je predpisalo ministrstvo prosvete. Glavni prosvetni svet ga še ni odobril. Da omogoči sodelovanje pri izpremembah tega načrta čim širšemu krogu učiteljstva, je razposlala sekcijski v zmislu sklepa predsedniškega zbora v Mariboru ob enem z načrtom za osnovne šole, kakor ga je potrdil Glavni prosvetni svet, vsem sreskim društvom tudi načrt za višje narodne šole. Članstvo ga je imelo priliko proučiti in obravnavati na zborovanjih. V kolikor so poslala sreska društva sekciji izpremembevalne predloge, jih je anketa za učne načrte upoštevala. Upali smo, da bo prišel ta načrt v razpravo v mesecu februarju, kar se pa ni zgodilo.

Monopolski zvezki.

Po nalogu zadnje banovinske skupščine je sekcijska nadaljevala svoje delo za odpravo monopola na šolske zvezke, ker je ta monopol velika ovira za napredek našega šolstva. Proti monopolskim zvezkom govorijo poleg pedagoških razlogov tudi slab papir, visoka cena in težkoče pri nabavi. Akcijo proti monopolu na šolske zvezke je v dravski banovini izvajala sekcijska, da pa bi bilo njeno delo čim uspešnejše, se je oprla tudi na druge sekcije in na izvršni odbor. Tudi glavna skupščina je

sprejela predlog, naj se ukine monopol šolskih zvezkov. Predsednik sekcije je na merodajnih mestih na ministrstvu tudi samo osebno ponovno interveniral za odpravo monopola. Za zadevo so se zavzeli tudi narodni poslanci. Vzrokov, ki so onemogočili uspeh, ne poznamo.

Težko stanje krajevnih šolskih odborov.

Krajevni šolski odbori ne prejemajo od upravnih občin po proračunih predvidenih zneskov, kar močno ovira redno poslovanje in je učiteljstvo pri tem tudi gmotno prizadeto. Mnogo pa škoduje to stanje zlasti šoli in šolskemu delu. Na nevezdržnost stanja je opozarjala sekcijska na merodajnih mestih. Banska uprava je skušala urediti zadevo že lansko leto in je izdala v posebni okrožnici sreskim načelstvom navodila, po katerih imajo izplačevati krajevne občine od prejetih doklad kraj. šol. odborom procentualno na te odpadajoče zneske sproti od vsakega obroka doklad, ki ga prejmejo od davkarije. Kakor pa je informirana sekcijska, se to ne vrši povsod in so ponekod v gmotnem pogledu krajevni šolski odbori od dne do dne v huji stiski. Temu bo treba v interesu šole in njene razvoja neobhodno odpomoci.

Poštninska prostost.

Z novo uredbo o oprostivih od poštnih taks, ki je izšla v »Službenih novinah« lansko leto konec meseca julija, so izgubile vse privatne institucije ugodnost poštninske prostosti. Odredba je težko zadela tudi našo organizacijo. Sekcija je lani zatrdno računala na to oprostitev poštnine v dopisovanju s sreskimi društvi, izvršnim odborom in sekcijami ostalih banovin in zato v proračunu ni predvidevala zadostne vsote za poštnino, radi česar je ta postavka prekoračena. Ker je organizacija poznala razloge, ki so dovedli do ukinitve poštninske prostosti vsem privatnim ustanovam, ni niti poskušala doseči izpremembo novega stanja, ker bi bilo vse prizadevanje brezuspešno in bi pomenjalo le brezplodno trošenje energije.

Nova uredba pa je zadela v živo tudi osnovno in višjo šolo, gospodinske šole in šole za defektne otroke ter otroške vrte, ki so vsi izgubili poštninsko prostost za priporočena pisma in pošiljke, katero ugodnost so uživali po stari uredbi. Ker pošiljajo gornji prosvetni zavodi dostikrat važne osebne dokumente in zaupna poročila, ki naravnost nujno zahtevajo, da polaga poštna uprava na ta pisma posebno pažnjo, je storišla sekcijska vse, da bi se vrnila gornjim šolam izgubljena ugodnost. Na kr. bansko upravo je poslala posebno predstavko, v kateri naproša, naj stavi tozadeven predlog ministrstvu prosvete, kar se je tudi zgodilo. Istočasno je poslala potom IO pismo vlogo direktno na ministrstvo, ki je dostavilo utemeljen predlog za izpremembo uredbe v pogledu priznanja poštninske oprostitve vsem vrstam narodnih šol ministrstvu za promet, katero je pristojno o zadevi končno odločiti. To je predlog prosvetnega ministrstva zavrnilo z utemeljitvijo, da je bila za izdajanje nove uredbe merodajna okolnost, da je pošta ustanova, od katere se zahteva, da se sama vzdržuje in da prispeva od svojih dohodkov še za kritje običj zdravniških potreb. Kljub tej rešitvi smo pozvali IO, naj pokrene ponovne korake za ugodno rešitev zadeve.

Stiki z narodnimi predstavniki.

O vseh načelnih stanovskih in šolskih vprašanjih je sekcijska stalno obveščala oba slovenska ministra, vse narodne poslance in senatorje in jim predočevala stališče in želje učiteljstva. Vsi narodni poslanci in senatorji dravske banovine prejemajo naše stanovske liste, da se lahko overijo o našem delu, o naših težnjah in stremljenjih.

Izvenšolsko delo.

Na osnovi uvodnih podatkov o izvenšolskem delu je sestavil prosvetni oddelek kr. banske uprave podrobno statistiko, ki izkazuje presenetljiv uspeh učiteljskega izvenšolskega dela. Od 3807 učiteljev in učiteljic se jih aktivno udeležuje v odborih prosvetnih, humanih, gospodarskih in drugih ustanov 3338, ki opravljajo vsega 8155 funkcij. V tem številu pa ni zapopadeno golo članstvo. Vsak učitelj dravske banovine se udeležuje izven šole povprečno najmanj pri dveh ustanovah oz. na dveh prosvetnih, humanih ali gospodarskih področjih.

Javnost je jela priznavati in ceniti vrednost učiteljevega dela. Na letošnjem zasedanju banskega sveta je prejelo učiteljstvo s pohvalnim priznanjem najvišjih funkcionarjev v banovini popolno zadoščenje za težke očitke, ki so padli na stan na istem mestu pred dvema letoma.

Pri točnejši proučitvi statistike ugotovimo, da vrši učiteljstvo okroglo 90 % funkcij na prosvetnem, kulturnem in karitativnem področju in da se posveča gospodarskemu delu le z ostalimi 10 %. To razmerje ne more biti zdravo, zlasti ne v sedanjih težkih gospodarskih depresiji, ko čakata naš kmet in obrtnik nujne odpomoči. Odsek za izvenšolsko delo pri sekciji je zato razmišljal o preorientaciji izvenšolskega učiteljevega dela, uvidel njeno nujnost in že tudi organiziral tečaj za to akcijo. Načelne misli o tem so objavljene v zadnji številki »Prosvete«, informativne navedbe o tem pa so priobčene tudi v poročilu odseka za izvenšolsko delo.

S podporo kr. banske uprave je priredila sekcijska letos dva tečaja, ki imata namen usposobiti učiteljstvo za novo smer izvenšolskega dela.

Na merodajnih mestih je sekcijska ponovno in dosledno poudarjala, naj se pri učiteljevi oceni upošteva v prvi vrsti delo v šoli. Ravno tako smo stalno predočevali nujnost, da se učiteljstvo ne sili k izvenšolskemu de-

lu, za katero ni usposobljeno. Učitelju mora biti dana možnost svobodne izbire izvenšolskega delovnega področja, ako naj bo njegovo delo uspešno.

Učiteljski dom v Omišlju.

Sekcija je kupila 2000 m² obsegaajočo parcelo v Omišlju na otoku Krku. Kupnino v znesku 5000 Din je darovala Učiteljska tiskarna v Ljubljani, za kar ji bodi s tega mesta izrečena ponovna najprisrčnejša zahvala. Sekcija je izvršila tekom leta vse potrebne predpriprave, izdelala pravila, jih predložila oblasti v odobritev in sklicala ustanovni občni zbor Društva za zgradbo obmorskega učiteljskega doma v Omišlju, ki se je vršil 27. junija t. l. v Ljubljani. Poročilo o tem je bilo objavljeno v »Učit. tovarišu«.

Izpad proti SKJ.

Stališče do izpada proti SKJ je vodstvo sekcije jasno označilo na zboru predsednikov 13. maja 1933 v Ljubljani in so se z vodstvom popolnoma solidarizirali zastopniki vseh sres. društev. O iskrenem razmerju naše stanovske organizacije do SKJ ne more biti nobenega dvoma. Učiteljstvo se v ogromnem številu požrtvovalno udeležuje pri Sokolu in mirno lahko trdimo, da leži pretežno delo pri SKJ baš na učiteljstvu.

Izprememba organizacijskih pravil.

Osnutek za izpremembo pravil JUU je izročila sekcijska predsednikom sreskih društev na zborovanju 13. maja v Ljubljani s prošnjo, da ga proučijo in seznanijo z njim člane na društvenem zborovanju. O izpremembah bo razpravljala skupščina.

Poslovnik za stanovska razsodišča.

Večje delo je započela sekcijska, ker je položila temelje tudi za notranje prerogije in za povzdignjen etičnih in moralnih vrednot članstva. Vsi moramo želiti na notranji zdravje organizacije, ker le taka more vršiti uspešno svoje naloge za dobrobit stanu. Zato je treba poglobiti med članstvom čut tovarištva in dvigniti spoštovanje do resnice, pravičnosti in poštenosti. Temu cilju je namenjen novi poslovnik za stanovska razsodišča, ki ga je izdelala sekcijska in odobril glavni odbor JUU. Razsodišča bo treba ustanoviti pri vseh sres. društvih in organizacijskih instancah. Stanovska razsodišča naj bodo častna ustanova za samovzgojo in dvigovanje notranjih vrednot učiteljskega stanu za pošteno priznanje ter poravnava zmotnih prestopkov. V zlonamernih primerih pa naj razsodišča pomagajo izčistiti ono, kar ne spada v naše vrste in naš stan.

Obrtno nadaljevalno šolstvo.

Sekcija je sodelovala pri sestavi pravilnika za obrtne in trg. nadaljevalne šole. Ker so se dogajali primeri, da so poučevali na obrtnonadaljevalnih šolah učitelji brez strokovnih tečajev, dočim so bili učitelji s temi tečaji pri nameščanju prezrti, je sekcijska posredovala, da je izdala kr. banska uprava okrožnico, po kateri se imajo pri nastavitvah na obrtnonadaljevalnih šolah upoštevati v prvi vrsti strokovno izobražene učne moči. Nekateri krajevni odbori obrtnonadaljevalnih šol so zahtevali zopetno uvedbo nedeljskega večernega pouka. Sekcija je opozorila na merodajnih mestih na zakon o obrtih § 301. in namero preprečila.

Stiki z drugimi organizacijami in društvi.

Z ostalimi organizacijami državnih in privatnih nameščencev in z društvom stanovanjskih najemnikov je sodelovala sekcijska v Akcijskem odboru za znižanje pretiranih stanovanjskih najemnin. V ozkem stiku je z društvom Šola in dom, v odboru katerega je zastopnik sekcije kot tolmač stališča stanovske organizacije glede na sodobna šolska vprašanja. Ravno tako je zastopana sekcijska po svojem delegatu v Društvu za ustanavljanje in vzdrževanje šolskih zobnih ambulatorijev. V pismenih stikih je bila z Osrednjo protituberkulozno ligo, z oblastnim odborom J.S. in S.S.M. O vseh načelnih stališčih in zahtevah učiteljstva je obveščala osrednjo organizacijo J.R.K.D. v Ljubljani.

Druga zadeve.

Poleg naštetega je skušala sekcijska doseči, da bi se uvedle v zimskem času tudi v sreskih prosvetnih pisarnah nedelne uradne ure, kot so bile uvedene na banskih upravah. Uspeha ni, ker navaja zadevna odredba ministrskega sveta sreska načelstva izrečno med uradi, v katerih se ima vršiti v zimskem času uradovanje v deljenih uradnih urah. — Prizadevali smo si, da bi banska uprava točno določila delokrog poslovodij in blagajnikov kraj. šolskih odborov, ker vršijo po deželi šolski upravitelji brez vsake nagrade tudi blagajniške posle, ako blagajniki niso sposobni izvrševati svojega dela. To naloge je poverila banska uprava šolskim upraviteljem v posebni okrožnici. Prosvetni oddelek je odgovoril, da predstavlja okrožnica le začasno rešitev, ker se bo zadeva dokončno uredila s posebnim pravilnikom. — Učenci osnovne šole po končanem četrtem razredu največkrat še niso zreli za samostojno duševno delo, ki ga terja od njih srednja šola. Nujno bi bilo potrebno ukiniti v srednješolskem zakonu določbe, ki predpisujejo starostne dobe za poedine razrede srednjih šol, ker le iz tega vzroka silijo starši otroke v srednjo šolo, ko še niso zreli za to. Sekcija je prosila bansko upravo, naj stori zadeven predlog ministrstvu prosvete, ki naj ga predloži narodni skupščini v odobritev. — Na prošnjo sekcije je izdala banska uprava okrožnico glede prijav odsotnosti po § 114. zak. o narodnih šolah. Zadostuje ustna prijava, ako pa se vlaga pismo, jo je treba kolekovati. Uvedeni šolski upravitelji pisme-

nih prijav ne bodo zahtevali. — Pri upravi Narodnega gledališča v Ljubljani se je potezala sekcijska za priznanje ugodnosti polovične vstopnine k predstavam v operi in drami. Uprava pa je dovolila to ugodnost le učiteljem režiserjem in igralcem podeželskih odrov, ako predložijo potrdilo društva, kjer se kot taki udeležujejo, v pisarni gledališke uprave. Zadevo uredi lahko pismenim potom. Ta postopek je treba izvesti posebej za vsak obisk gledališča. — Po določbah taksnega zakona so dolžni plačevati šolnino vsi dijaki srednjih šol in slušatelji univerze. Ker so s tem občutno prizadeti tudi učitelji starši, je zaprosila sekcijska na ministrstvu prosvete, da dovoli za otroke državnih uradnikov plačevanje šolnine v obrokih. — Ureditev pouka nepismenih vojakov v zmislu sklepa zadnje skupščine je skušala doseči sekcijska potom odbora JUU. Predlog je bil predložen I. O., ki mu je bilo kot predstavniku celokupnega združenja naročeno delati za njegovo realizacijo. — Sekcija se je trudila doseči, da bi bila ukinjena zak. določba, ki preprečuje absolventom meščanskih šol vstop na učiteljska. Za istim ciljem je stremel tudi I. O.

Poleg navedenega je reševala tudi druge zadeve. Predvsem je dajala številna pojasnila in pravne nasvete, vršila je intervencije na banovini in v Beogradu in to v osebnih in načelnih zadevah. Poslovala je hitro in točno in se je trudila ugoditi v vseh upravičenih primerih.

STANOVSKO GLASILO

»Učiteljski tovariš« je podpiral vsa stremjenja in prizadevanja sekcije, ki jih je podvzela v korist stanu in šole. Predvsem je poudarjal nujno potrebo učiteljske stalnosti, od katere je v prvi vrsti odvisno njegovo uspešno delo v šoli in med narodom. V več člankih je opozarjal na pravilno nameščanje in premeščanje učiteljstva, kar je mogoče doseči le na ta način, da se podeljujejo izpraznjene službe potom objav. Podpiral je dalje akcijo za izboljšanje disciplinskih predpisov.

Organizacijsko glasilo je bilo odprto vsem članom organizacije in ni nikomur kratilo besede. Jasno je, da so se razvile tu pa tam polemike, ki pa so za živo organizacijsko delo potrebne in nikomur v škodo.

Posebno pozornost je posvečal »Učiteljski tovariš« okrepitevi naših gospodarskih in kulturnih ustanov v pripravi, da so te najjačja opora naši stanovski organizaciji.

Prinašal je tudi kratke preglede o razvoju in napredku šolstva v državi, kakor tudi o inozemskem šolstvu in organizaciji učiteljstva v drugih, posebno slovanskih državah.

Temu vprašanju bo posvečal vso pažnjo tudi v bodoče.

Poročila sreskih učiteljskih društev so žal še vedno preobširna in jih zaradi pomanjkanja prostora ni bilo mogoče redno in pravčasno objavljati.

Uredništvo je prosilo sekcijo, naj povabi s posebno okrožnico vsa sreska učiteljska društva in po njih vse članstvo k sodelovanju. Žal, da to vabilo ni imelo zaželenega uspeha. Le par društev je izvolilo in prijavilo poročevalce in dopisnike, pa še od teh uredništvo ni prejelo do malega nobenega dopisa ali poročila. Zavedati bi se morali, da je stanovski list glasilo nas vseh, da je tudi nas vseh pravica in dolžnost sodelovati in podpirati stanovski tisk. Od nas samih je odvisno kakšno je naše glasilo. Koliko dobrih misli in zdravih pobud se rodi, ki pa žal ostanejo neobjavljene in neizkoriščene.

»Prosveta«, mesečna priloga »Učiteljskega tovariša« je pomagala k organizaciji prosvetnega dela učiteljstva med narodom. Dajala je napotke predvsem za delo na zadružnem in gospodarskem področju. Odpirala je poglede kako skrbje za narodno prosveto drugod, posebno v Češkoslovaški republiki. To vprašanje hoče na podlagi izvršenih tečajev in predavanj razmotrivati tudi v bodoče in dajati učiteljstvu novih napotkov za uspešno gospodarsko-prosvetno delo in državljansko vzgojo naroda.

Tudi okrog »Prosvete« naj se zbere več sodelavcev, ker le od teh je v izdatni meri odvisen naš uspeh in po uspehu pozicija v narodu.

Popotnik.

Kakor prejšnja leta, se je »Popotnik« tudi v preteklem letu zavzemal za tako delovno šolo, ki se ne izčrpa sama v didaktično-tehničnem pogledu, ki je temveč tista življenjska oblika šole, čije delo vodi in uravnava spoznanje, da ni preciznost kateregakoli didaktičnega postopka sama na sebi že odločilna za obrazovno delo v šoli, ampak da je za to odločilno vse šolsko življenje.

Kar se tiče prilagoditve podeželskega šolskega dela domačemu svetu, se je naš pedagoški list postavil na stališče, da je treba doseči, da podeželska šola kot svojstveno vaška šola ne samo prostorno, temveč tudi duhovno pripada naši vasi in da naj zato vzgaja za praktično življenjsko sposobnost v območju, ki je vanje postavljen podeželski otrok.

Razen aktualnih prispevkov k teoretski pedagogiki je »Popotnik« objavljaval v svojem zadnjem letniku tudi tipične, delovno poudarjene posnetke iz resničnega vzgojnega in šolskega življenja pedagoško in didaktično dobro orientiranih empirikov, da bi s tem podprli praktično pedagogiko ter pridobili za reformne ideje in za nove šolske poizkuse najširše kroge učiteljstva.

»Popotnik« je skušal v preteklem letu tudi primerno vplivati na redakcijo novih učnih načrtov za osnovno in za višjo narodno šolo, da bi se ti načrti zgradili na idejnih osnovah, ki obvladajo današnjo pedagogiko.

V dobi, ki je klic po reformi našega narodnega šolstva in vzgojstva vedno glasnejši,

je »Popotnik« prinašal tudi kratke pregledne o sodobni pedagogiki in o modernejših uredbah šolstva pri drugih narodih in je tako stalno informiral čitatelje tudi v tem pogledu.

Slike, številne ilustracije, risbe in skice, kakor tudi drobne beležke pod črto so mnogo pripomogle k temu, da je vsebina lista postala pestra, poučna in zanimiva.

V tem duhu hoče naš list nadaljevati svoje delo tudi v bodoče. »Popotnik« hoče biti duhovni voditelj in svetovalec našemu učiteljstvu, ki je danes že po svoji veliki večini prešinjeno z visokimi idejami delovne šole.

DELOVANJE GLAVNEGA ODBORA JUU.

Glavni odbor je poleg skupščine najvišji forum naše organizacije. Njegovi člani so: člani izvršnega odbora, vsi predsedniki sekcij in zastopniki iz posameznih banovin. Število se ravna po višini sekcijskega članstva.

Glavni odbor se sestaja k zasedanju navadno dvakrat na leto: ob času glavne skupščine in med letom.

Med tem ko glavni odbor ob zasedanju skupščine samo pripravi in porazdeli delo za glavno skupščino, razpravlja seja med letom o važnih stanovskih vprašanjih.

Letošnja medletna seja glavnega odbora se je vršila dne 19. in 20. aprila v Beogradu. O njenem delu in poteku je priobčil »Učiteljski tovariš« obširno poročilo v številki 37. od 11. maja t. l. Glavni odbor je predvsem razpravljal o izredni banovinski skupščini v Skoplju. Po temeljitem in vsestranskem razmotrivanju je ugotovil, da izredna skupščina v Skoplju ni bila pravilno sklicana. Zato novih zastopnikov glavni odbor ni mogel priznati. Razveljavil je delo te skupščine, ker je bilo v nasprotju s predpisi pravil in poslovnika.

Glavni odbor je nadalje sprejel načrt o izpremembi pravil. Redigirana pravila bodo prejele sekcije v nadaljnji postopek.

Za to sejo je naša sekcija poslala projekt o postavljanju in premeščanju učiteljstva, kakor tudi načrt glede izpremembe disciplinskih predpisov. Splošna želja in zahteva članstva je, da se učiteljstvu z zakonom povrne stalnost na mestu in podelitev službenega mesta z razpisom. Prav tako je potrebno, da se z zakonom predpišejo disciplinski predpisi za učiteljstvo.

Glavni odbor je oba osnutka proučil in sklenil razmnožiti ju in dostaviti vsem gg. narodnim poslancem, senatorjem in predstavnikom oblasti. Naša sekcija je ta sklep že izvršila.

Ker ni imela naša organizacija nobenega poslovnika o častnem in stanovskem razsodišču, ga je za to sejo izdelala naša sekcija. Glavni odbor je projekt pregledal in si ga osvojil. V veljavo stopi takoj, ko se izpremeni št. 40. sedanjih pravil.

Poročila predsednikov sekcij so bila v pogledu razvoja organizacije prav razveseljiva. Učiteljstvo se je oklepalo čim dalje bolj. Število sreskih društev je poraslo od 284 na 298, število članstva pa od 17.366 na 18.046.

ODSEKI.

V preteklem letu so delovali pri sekciji sledeči odseki:

Šolsko-upravni odsek

je imel v poslovnem letu 1932./33. 12 sej. Na prvi seji se je konstituiral tako-le: predsednik Lampret Fortunat, namestnica Engelman Mira, tajnik Gregorič Vinko, ostali člani so: Dimnik Ivan, Kumelj Metod, Polak Janko, Skulj Andrej, Šmajdek Ivan in Štrukelj Ivan.

— Odsek je obravnaval Poslovnik o zaščiti članstva, ki ga je odobril izvršni odbor JUU in je bil uveljavljen 11. decembra 1932 po objavi v »Narodni prosveti« št. 41. Izpolnile so se tudi temu poslovniku primerno zaščitne pole, ki se jih je ravno letos v obilni meri posluževalo naše članstvo. Za sekcijo se je izbral ožji zaščitni odbor, ki so ga tvorili tovariši: Dimnik Ivan, Skulj Andrej, Kumelj Metod in Lampret Fortunat. Na več sejah se je razpravljalo o posameznih zaščitnih primerih in poročalo o doseženih uspehih. — Zaradi vedno bolj množičnih se primerov neosnovanih ovadb lokalnih faktorjev proti posameznim učnim osebam je odsek sklenil, naj sekcija napravi vlogo na bansko upravo in izvršni odbor JUU za uradno zaščito proti neosnovanim ovadbam. V vsakem primeru naj se uvede disc. postopek. V primeru nekrivde naj da oblast prizadetemu možnost, da pozove ovaditelja na odgovor. Anonimne ovadbe naj se ne upoštevajo. — Odsek je razpravljal tudi o vprašanju pravnega zastopnika in obrambnega sklada sekcije in zavzel stališče, ki je že spredaj navedeno. Obravnavala sta se nadalje zelo važna osnutka »Izpremembe in dopolnitve disc. predpisov« ter »predpisov o nameščanju in premeščanju učiteljstva po zakonu o narodnih šolah«. Ta osnutka si je osvojil v celoti glavni odbor JUU v Beogradu. Šolsko upravni odsek je obravnaval tudi poslovnik za stanovska razsodišča za društva, sekcije in izvršni odbor JUU. — Na pobudo odbora je bila sestavljena širša anketa za obravnavo učnih načrtov za osnovne in za višje narodne šole. Anketa je na 10 sestankih predelala na podlagi referatov ljubljanskih in najbližjih okoliških šol osnutka učnega načrta za osn. in višje nar. šole ter predlagala izpremembe.

Šolsko upravni odsek je sklenil, naj se napravi vloga na izvršni odbor, da se zavzame na merodajnem mestu za napredovanje sreskih šolskih nadzornikov v V. skupino. — Večkrat je odsek razpravljal o količini kurije učiteljstva in sklenil naprositi ostale sekcije združenja za predpise v tamošnjih banovinah. Odgovori sekcij niso prinesli razčišče-

nja in je bila za konkretni primer sestavljena in vložena pritožba na državni svet.

Poleg navedenega je odsek razpravljao o raznih vlogah pravnega in šolskega značaja posameznikov in društev; izven sej so se pa sproti reševala mnoga vprašanja in dajali nasveti posameznikom ustmeno in pismeno.

Gospodarski svet.

Delovanje gospodarskega sveta se je vršilo v pretečeni dobi v dveh smereh: 1. kako usposobiti učiteljstvo za uspešno splošno gospodarsko udejstvovanje v narodu in 2. pri naših lastnih stanovskih gospodarskih in socialnih ustanovah v dobrobit sebi in stanu, kar je v skladu s pravilnikom in ciljem gospodarskega sveta.

Vse delo, potrebno za usposabljanje učiteljstva na gospodarskem polju med narodom je prevzel poseben zadrugi pododsek, kar je razvidno iz poročila tega pododseka.

Gospodarski svet je v dveh sejah dne 10. septembra 1932 in 9. januarja 1933 obravnaval nastopne gospodarske zadeve učiteljstva.

1. Težišče vseh razprav je bilo, kako dobiti primerno osnovo vzajemnega delovanja vseh ustanov učiteljstva gospodarskega in socialnega značaja. Predvsem osnovo za obratovanje z gmožnimi sredstvi v nekakem skupnem stanovskem denarnem zavodu v smislu člena 2. točke g) pravilnika, ki določa, da je namen gosp. sveta delovati na to, da bodo ustanove in učiteljstvo nalagali razpoložljivi kapital v lastnih podjetjih ter s tem ustvarili možnost, da obratujejo stanovske ustanove s stanovskim kapitalom, da pride tako dobiček zopet v stanovsko korist. Članice gospodarskega sveta, to so Hranilnica in posojilnica Učit. konvikta, Učiteljska samopomoč, Samopomoč učiteljskih otrok, Učiteljski dom v Ljubljani, Dom učiteljic v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Učit. gosp. in kred. zadruga Celje, Učiteljski dom Maribor, Učit. gosp. poslovalnica Maribor in Učit. zdravil. dom Rog. Slatina so na seji 9. januarja 1933 izjavile svojo pripravljenost, usmeriti denarno poslovanje v navedenem pravcu. Pri tem so se poudarjale težkoče, ki obstojajo sedaj na denarnem trgu in tvorijo glavno oviro za pospešitev započete akcije. Zaključek obravnave je bil, da se je izvolil poseben odsek gospodarskega sveta, ki ima nalogo na podlagi zbranega gradiva sestaviti osnutek za ustanovo, ki bi omogočila centralizacijo sredstev učiteljskih ustanov ob medsebojnem in vzajemnem varstvu interesov skupnosti, kakor tudi interesov vsake posamezne ustanove in njene članstva.

Važna pridobitev za organizirano učiteljstvo je ustanovitev Strokovnega sveta pri Učiteljski tiskarni, tej naši največji gospodarski ustanovi. S tem smo se močno približali našemu dolgoletnemu stremljenju, da je namreč gospodarsko uspevanje tiskarne naš stanovsko-gospodarski interes. Učiteljska tiskarna postaja ne samo po imenu naša stanovsko-gospodarska institucija, marveč je tudi po gospodarskih dobrinah za stan res »učiteljska«. Iz določil poslovnika Strokovnega sveta pri Učit. tiskarni jasno izhaja, da je v interesu vsega organiziranega učiteljstva, da povsod in ob vsaki priliki prvenstveno uporabljajo predmete iz založbe Učiteljske tiskarne odnosno knjižarne.

3. Z ozirom na izredni gospodarski položaj je nujno potrebno, da zainteresiramo vse učiteljstvo za stanovske gospodarske in socialne institucije, ker je gospodarska osamosvojitve stanu temelj in predpogoj za uspešno delo za dobrobit stanu. Zato je pokrenil gospodarski svet akcijo, da se posveti eno zborovanje sreskih društev letno, pod nazivom »Gospodarski dan učiteljstva«, izključno našim gospodarskim ustanovam. Namen gospodarskega dne bodi, prikazati učiteljstvu, da je osnova vseh materialnih in moralnih dobrin našega stanu v gospodarskem udejstvovanju. V tem pravcu se mora izvršiti tudi preorientacija našega izvenšolskega dela. Le s tem, da pritegnemo našega človeka gospodarsko nase, se moremo nadejati uspeha na kulturnem polju. Po tej poti si bomo pridobili tudi pozicijo, ki nam nesporno pripada po našem poklicu in položaju. Nujna posledica tega stališča je, da negujemo in okrepi-mo lastne ustanove kot hrbenico za vse naše udejstvovanje v dosego osebnih dobrin, kakor tudi dobrin stanu in gospodarskih ter kulturnih koristi naroda. V tem smislu bo izdelal gospodarski svet osnutek za gospodarski dan učiteljstva.

4. Da manifestiramo tudi javno za stanovsko-gospodarsko orientacijo in obenem podpremo gmožno naše domove, se je započela akcija za prireditve loterije v korist predvsem Učiteljskemu domu v Ljubljani, kakor tudi Učiteljskemu domu v Mariboru in Domu učiteljic v Ljubljani. V ta namen sestavljeni akcijski odbor je že izdelal podroben program prireditve. Z ozirom na izpremembeno stališče upravnih odborov domov glede ključa razdelitve dobička, posebno pa zaradi naraščajočih gospodarskih neprilic zlasti na denarnem trgu je bila preložena prireditev na ugodnejšo dobo.

Združniški pododsek.

Združniški pododsek se je sestel na prvo sejo in se konstituiral dne 13. maja 1932. Ker je pododsek sestavljen del Gospodarskega sveta JUU, je prevzel od tega delo in skrb za združništvo in za učitelje zadrugarje ter gospodarske delavce sploh. Neposredna naloga pododseka je bila, sestaviti evidenco obstoječih zadrug v Sloveniji, evidenco učiteljev, ki se udeležujejo na združnem in gospodarskem polju ter izvesti organizacijo učiteljev - gospodarskih delavcev.

Za evidenco zadrug v naši banovini je stopilo tajništvo pododseka v stik z združnimi zvezami in prejelo seznime pri njih včlanjenih zadrug. Vendar pa odsek še ni

mogel zbrati vsega potrebnega gradiva za izdelavo katastra zadrug.

Za pregled učiteljev - gospodarskih delavcev je odsek zbral izčrpen material. Vsem učiteljem (icam) - gospodarskim delavcem je poslal posebne prijavnice, na katerih naj bi poročali o svojem udejstvovanju. Od aprila 1933 do danes je bilo razposlanih 360 prijavnice, vrnjenih in izpolnjenih pa jih je bilo kljub ponovitvi poziva v stanovskem listu in potom okrožnice vsem prizadetim le okrog 200. Prijavnice bomo s prihodnjim šolskim letom razposlali tudi vsem absolventom tečajev za kmetosko- in gospodinskijske nadaljevalne šole. Teh je tudi preko 300. Tako, upamo, bomo dobili potreben pregled učiteljev - delavcev na narodno-gospodarskem polju.

Glavna naloga združniškega pododseka pa je bila izvedba organizacije učiteljev - gospodarskih delavcev.

Po potrebnem pripravljalnem delu, ki je bilo posvečeno največ pregledu gospodarskih delavcev, iskanju stika z njimi ter sestavi predloga za pravilnik organizacije, je bilo sklicano dne 27. junija t. l. zborovanje učiteljev - gospodarskih in zadrugi delavcev v Ljubljani. Na tem zborovanju smo razpravljali o potrebi in namenu organizacije učiteljev - gospodarskih delavcev ter o koncentraciji javnega učiteljskega dela na gospodarskem polju (glej poročilo v »Učit. tovarišu« z dne 29. junija in 13. julija t. l.). Zborovanje se je nadaljevalo v okrilju idejnega dela IV. gospodarsko-združniškega tečaja od 24. do 26. julija t. l. in katerega se je udeležilo preko 300 učiteljev (ic). Na tem zadnjem zborovanju je predložilo pododsekovo tajništvo pravilnik organizacije učiteljev - gospodarskih delavcev. Za njegovo proučitev in definitivno formuliranje je bil izvoljen šestčlanski odbor, ki bo do banovinske skupščine pripravil predloge za izvolitev organizacijskih odborov pri sekciji ter sreskih društev.

Pri proučevanju vzgoje naroda za združništvo je zadel pododsek na problem šolskih zadrug oziroma zadrug učencev. Tajništvo je s posebnim referatom na zadr. tečaju dne 25. julija 1933 opozorilo učiteljstvo na to vprašanje. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, ki naj sestavi pravila za take zadrug ter izvrši vsa ostala pripravljala dela za ustanovni občni zbor zadrug učencev.

Odsek za izvenšolsko delo učiteljstva.

Odsek je bil letos obnoven ter je dobil 10-članski odbor. Na prvih sejah je razpravljalo o koncentraciji izvenšolskega dela na gospodarskem polju in o načrtu izvedbe tega dela. Odsek je pripravil in organiziral štiridnevni tečaj za izvenšolsko delo učiteljstva, ki se bo izvršil takoj po glavni skupščini JUU v dneih od 22. do 26. avgusta t. l. v Ljubljani. Na tem tečaju se bodo razpravljala sledeča vprašanja: 1. Sedanja gospodarska kriza in naše kmetosko gospodarstvo. 2. Metoda izvenšolskega dela. 3. Naloga učiteljice na vasi. 4. Ljudska pedagogika in nadaljevalno šolstvo za kmetosko mladino. 5. Glavna načela sodobne vzgoje in pouka. 6. Narodna šola v službi splošne vaše kulture. 7. Gospodarska in socialna politika v občini z ozirom na državljansko vzgojo.

Pripravljen in organiziral je tudi idejni del združno-gospodarskega tečaja, ki se je vršil v Ljubljani v dneih 24., 25. in 26. avgusta.

Mladinska matica.

Da je postala knjiga nujna potreba naše mladine, za to gre velika zasluga Mladinski matici, ki si je znala v šestih letih obstoja vzgojiti na tisoče zvestih bralcev. In prav to je pripomoglo, da se je vzdržala naklada letos kljub kritičnemu času še vedno na lepi višini.

Lani je začel izhajati »Naš rod« v 24.000 izvodih. Med letom pa je število naročnikov padlo, tako da se je zadnja številka tiskala samo še v nakladi od 21.000.

Letos se je tiskala prva in vse ostale številke v 21.500 izvodih. Prvič letos se je posrečilo v precejšnji meri ustaviti nihanje števila naročnikov. In prav to je pripomoglo, da smo lahko izdajali list za isto ceno in v isti obliki. Tudi vsebinsko in ilustrativno ni bil »Naš rod« nič manj pester kot druga leta, saj je pri njem sodelovalo samo v tem letniku 50 pesnikov in pisateljev in okoli 20 ilustratorjev.

Kakor lani je izdala Mladinska matica tudi letos 4 knjige v rednih in 2 v izrednih izdajah.

V rednih publikacijah so izšle — vsaka v nakladi od 21.100 izvodov te-le knjige:

1. Kresnice VI;
2. Magajna: Brkonja Čeljustnik;
3. Deržaj-Cernejeva: Za vesele in žalostne čase;
4. Kmetova: Lovci na mikrobe.

V izredni izdaji pa sta izšli:

1. »Miklavževa noč« Josipa Ribičiča v 3000 izvodih
 2. »Tesla« od dr. Čermelja v 1500 izv.
- Skupna naklada rednih in izrednih publikacij v letošnjem letu znaša brez »Našega roda« 89.400 izvodov.

Do zdaj je izdala Mladinska matica štiri letnike »Našega roda«, 23 knjig rednih in 4 knjige izrednih publikacij, skupaj nad 600.000 izvodov.

Po številu članov je Mladinska matica takoj za Mohorjevo družbo, tedaj na drugem mestu, med mladinskimi založništvi pa nima tekmeča pri nas.

Tudi drugače lahko rečemo, da je Mladinska matica kljubovala krizi. »Naš rod« in vse štiri knjige rednih kakor tudi obe izrednih publikaciji so bogato ilustrirane. In če se je ta naša mladinska založba lani povzpela kvišku s tem, da je izdala slikanico in se ni zbalah dragih klišejev, je stopila letos še korak dalje s tem, da je izdala, najprej v izrednih, nato pa še celo v rednih publikacijah knjigo v štiribarvnem tisku, kar je pri nas prava redkost.

Naši listi in revije, ki so šle prejšnja leta molče ali le z bežno notico mimo naših knjig in so lani še tako razdvojenno pisale o njih, so o letošnjih publikacijah polne hvale. Celu Hrvati in Srbi so letos pisali o velikem kulturnem delu naše mladinske založbe. Čermeljevo delo »Tesla in razvoj elektrotehnike« pa že uporabljajo nekatere srednje šole kot pomožno učno knjigo.

Da je Matica bolj živa kot kdaj prej, kaže že to, da so najboljši naši pesniki in pisatelji ponudili svoje sodelovanje. Samo v tem letu je dobila Mladinska matica nad 30 originalnih rokopisov.

Od sprejetih manuskriptov omenjamo Bevkovo realistično povest »Hudiček na srce«, ki izide najbrže v izpremenjenim naslovom prihodnje leto v rednih publikacijah, Kristine Hafnerjeve zanimive »Doživljaje Šimenovega Lipeta«, ki bodo izhajali kot uvodna povest v prihodnjem letniku »Našega roda« in Kardelovo realno knjižico »Potovanje skozi čas«, kjer je v prav izvorni obliki podan razvoj kulture.

Ne bomo navajali podrobnega dela odbora, ne posameznih sklepov 27 sej, ki so bili že tako povečini objavljeni v »Učit. tovarišu«, niti ne številnih okrožnic, reklamnih oglasov, subskripcij in razpisov nagrad. Omenimo pa naj, da je Mladinska matica dobila stalno izlozbeno okno v Učiteljski knjigarni, da se je udeležila razstave slovenske knjige na ljubljanskem velesejmu, dalje razstave dečje književnosti v Beogradu in izložbe mladinskih revij v Brnu.

Na splošno lahko rečemo, da je Mladinska matica ostala zvesta smernicam, ki si jih je določila ob ustanovitvi pred šestimi leti, da je bilo njeno izdajanje knjig sistematično po književnem programu, ki je bil sestavljen pred dvema letoma in da je mnogo pripomogla k temu, da se je naša izvirna mladinska književnost počivila in izboljšala. Kot mogočen regulator knjižnih cen na mladinskem knjižnem trgu je pocenila slovensko mladinsko knjigo in s pomočjo vsega našega učiteljstva jo je tudi razširila skoro v vsako družino.

Učiteljski pevski zbor.

Preteklo leto našega pevskega zbora je bilo, kar moram z žalostjo takoj v začetku poročila konstatirati, leto nazadovanja mesto leto napredka. Temu je kriva kriza v upravnem odboru in pa mlačnost članstva. Program dela, ki si ga je odbor v začetku leta tako lepo zasnoval, je padel skoro popolnoma, ker ni bilo delavcev in zanimanja, da bi ga mogli izvesti. V programu smo imeli poleg koncerta v Mariboru, Celju in Ljubljani še cerkveni koncert v Ljubljani, krajše turnee po naši ožji domovini, pevovodski tečaj, pričeli smo že tudi deloma s pripravami za 10-letnico zbora, ki jo obhajamo prihodnje leto, — a od vsega tega smo dali le 3 koncerte in sicer: 5. novembra 1932 v Mariboru v prid tamkajšnjemu Učiteljskemu domu ob njegovi otvoritvi, 6. novembra 1932 v Celju, oba z mešanim zborom, ter 8. maja 1933 v Ljubljani z ženskim zborom.

Zbor šteje danes 36 članic in 31 članov. Obisk pevskih vaj s strani članic je bil hvalevreden, s strani članov pa nepovoljen. Res je, da so slabemu obisku krive razne razmere, n. pr. oddaljenost članov od Ljubljane, deloma letos tudi bolezen, toda z zanimanjem, vestnostjo in točnostjo bi bil obisk lahko vse drugačen, kakor je bil. Stari člani polagoma odstopajo in dajejo tako slab vzgled tudi onim, ki bi sicer vstopili v zbor, novinci nimajo služb in tako se ravno v moškem zboru čuti stalno neko pomanjkanje moči.

Tečajev je bilo 8, in sicer 3 za mešani zbor, 1 za moški zbor in 4 za ženski zbor, skupno 25 dni, med temi dve tretjini ob šole prostem času, ena tretjina ob šolskih dneih.

Odbor je imel 10 sej in 1 sešatek. Na teh sejah so se obravnavale tekoče zadeve zbora, predvsem pa smo imeli opraviti z neprestanimi težavami v odboru samem. Radi nekompletnosti odbora delo ni moglo napredovati, posebno še, ko je 24. marca t. l. odstopil predsednik Supančič Drago Vse delo v odboru je slonelo le na ramah par oseb in v juniju so — prisiljeni po teh razmerah — odložili svoje mesto še podpredsednica, tajnica in blagajnik, tako da je danes zbor tako rekoč brez odbora. Vsi poizkusi, kompletirati odbor, so ostali brez uspeha.

Poleg vseh teh težkoč se je moral odbor tudi vedno boriti s finančnimi zadregami. Koncerti niso prinesli prebitkov in le sreča je, da ni bilo deficita. Če pomislimo na ogromne stroške, ki jih ima zbor s pevskega tečaja, je razumljivo, da je zborova blagajna vedno prazna navzlic učit. prispevku 1 Din in darov prijateljev zbora (Roza Janda-Galle 2000 dinarjev). Brez teh dohodkov bi zbor sploh ne mogel eksistirati.

Pri teh žalostnih razmerah se pač ni čuditi, da so izgubili pogum in veselje do dela še tisti funkcionarji, ki so do zadnjega vzdržali.

Nastalo je za zbor vprašanje: biti ali ne biti! Ako naj zbor še obstoja, je predvsem in nujno potrebno, vzpostaviti zopet odbor, ki bo omogočil nadaljnje poslovanje zbora, ga vodil po idealno začrtani poti naprej ter si poiskal še novih smernic. Treba pa je požrtvovalnih, idealnih ljudi, in žalostno bi bilo, da bi jih ne bilo najti med slovenskim učiteljstvom. Naš ponos zahteva, da s tolikimi žrtvami in delom ustanovljeni pevski zbor poživimo, da bo ob svoji 10-letnici žel še večje priznanje, kakor ga je bil deležen dosedaj, tako doma kakor v tujini!

Odsek za šolski radio.

Letošnje leto je bilo namenjeno izgraditvi našega šolskega radia. Žal, da nismo napredovali, pač pa smo se obdržali na doseženi višini, kar je v sedanjih časih veliko, ko se je čutila tudi pri šolskem radiu huda kriza. No-

benega zunanega odbornika nismo klical k našim sejam in nobena šola ni nabavila na novo radio-aparata.

Da se pritegne mladina k sodelovanju pri šolskem radiu, smo na novo uvedli pogovor z mladino, ki se nanaša na dopise učencev ene in iste šole; vrši se po enkrat na mesec in traja vsakokrat po pol ure.

Na več sejah se je naš odbor bavil z vprašanjem, kako bi se izpopolnil z referenti za vsak predmet, ki se predava v našem šolskem radiu. Vsak referent bo zbral svoje sodelavce v strokovnem svetu. Odbor je poslal okrognico na ljubljanske osnovne in meščanske šole, v kateri poziva učiteljstvo k sodelovanju v strokovnih svetih, pa je našel dosedaj le malo odziva. Obrnil se je le na ljubljanske šole, ker morejo le ljubljanski učitelji delovati v teh svetih brezplačno.

Radi skupnega sodelovanja smo stopili v stik s Kmetijskim oddelkom kr. banske uprave, ki prireja ob nedeljah redna predavanja za kmeta. Spored kmetijskih predavanj objavlja »Učiteljski tovariš« ob enem s sporedom našega šolskega radia. Pozvali smo šolske upravitelje, ki imajo šolske radio-aparate, da vabijo ljudstvo, predvsem šoli odraslo mladino, ki obiskuje kmetijske in gospodinske nadaljevalne šole, v šolo k skupnemu poslušanju. Po predavanju naj se vrši pogovor, ki ga vodi učitelj in sreski kmetijski referent, ako je navzoč. — Skupno delovanje med našim odborom in Kmetijskim oddelkom gotovo obrodilo obilo sadu. Kmetijski oddelki je imenoval svojega zastopnika v naš odbor.

Tudi Higienški zavod v Ljubljani se je izrekel za sodelovanje z našim šolskim radijem s predavanji iz higijenske in zdravstvene stroke.

Lansko leto je imel naš šolski radio 61 prireditve, v tekočem šolskem letu pa 71. Oddajali smo redno vsak torek in petek ob 11. uri 15 minut.

Za razvoj šolskega radia je potrebno sodelovanje vsega učiteljstva. Sodelovanje obstoji v tem, da vsak učitelj, ki je poslušal z razredom ali sam našo oddajo, poroča odboru, kako je bil z njo zadovoljen, ali se da oddaja pri pouku izrabiti, kaj bi bilo treba narediti drugače in kaj izpopolniti, da bi bila oddaja učitelju res v pomoč. Poroča naj tudi, kako so učenci oddajo sprejeli. Tudi dopisi učencev so nam vedno dobrodošli.

Odbor je učiteljstvu v vseh vprašanjih, ki se tičejo šolskega radia, torej tudi v tehničnih, vedno na razpolago.

Da ima radio za nas še druge vzgojne možnosti, ne pa samo kot šolski radio, kažejo predavanja Kmetijskega oddelka kr. banske uprave, ki sem jih že omenil. Kmetijski oddelki in naš odbor bosta skušala delovati vzajemno. Tudi Higienški zavod v Ljubljani spada v naš krog, kakor tudi vse ustanove, ki imajo izobraževanje ljudstva na sporedu. Kako prav bi bilo, ako bi imele vsaj vse podeželske šole lastne radio-aparate!

Naš šolski radio se je šele začel razvijati. Treba bo pridno delati, da bomo dosegli zadovoljive in trajne uspehe. Pa tudi potem, ko bo že izgrajen, bo treba neprestanega dela, saj se bo šolski radio še dalje razvijal in izpopolnjeval.

Ekskurzijski odsek.

Ekskurzijski odsek je bil ustanovljen na prvi banovinski skupščini JUU. Za cilj si je postavil organiziranje skupnih izletov našim članom v svrhu spoznavanja lepote in zanimivosti naše domačije in s tem poglobljanje ljubezni do domovine. Razen tega si je EO ob ustanovitvi začrtal še mnogo drugih hvaležnih nalog: za izvenljudskih članov JUU prenočišča, ki naj bodo v novem Učiteljskem domu v Ljubljani, nadalje zgraditev Obmorskega učiteljskega doma itd. V razbremenitev EO je prevzelo zamisel tega doma Društvo za zgradbo Učiteljskega obmorskega doma, ki se je osnovalo v letošnjem poletju. EO je vstavil v svoj program tudi organiziranje izletov za učence po naročilu njihovih učiteljev — članov JUU.

Vodstvo EO tvorijo: predsednik: tov. Jože Župančič iz Litije; podpreds.: tov. Pavla Močnikova iz D. M. v Polju; tajnica: tov. Štefanija Podbevškova iz Hrušice; blagajnik: tov. Jože Mihelič iz Ljubljane; poslovodja: tov. Drago Supančič iz Ljubljane.

Lepe načrte našega EO ovirajo predvsem na minimum reducirane učiteljske plače. Vsaj enkratna brezplačna vožnja na leto po držav. železnicah bi mnogo pripomogla ciljem EO.

Ena glavnih zaslug tega odseka je, da je kot prva tujsko-prometna ustanova izvedel avtomobilski izlet v večjem številu. Saj so nam še v lepem spominu utisi naše avtobusne kolonije — prve v zgodovini našega tujkega prometa — v domovino dr. Tavčarja in Cankarja.

Tudi z nekaterimi hoteli je stopil odsek v stike in preskrbel, da dobe člani našega JUU cenejšo oskrbovalnino. Med drugimi imamo tak dogovor s hotelom »Miklič« v Ljubljani tik glavne kolodvorja, kjer dobi vsak član cenejšo sobo in hrano. Za izletnike pa pride v pošte hotel Rabič v Mojstrani in gostilna Lavrič in Blokah v središču smučkega kraljestva.

Iz razlogov, ki smo jih našli že uvodoma, nismo mogli prirediti letos skupnih avtomobilskih izletov. Pač pa je priredil EO v noveletnih počitnicah smučarski tečaj za člane JUU. Ta se je vršil v Mojstrani. Tečaj je vodil znani smučarski strokovnjak tov. Rus France iz Radovljice. V zimski sezoni smo napravili izlet smučarjev EO na Javorje pri Litiji. Da se bo smučarstvo uvedlo kot pravi narodni sport v vse sloje našega naroda, bodo gotovo največ pripomogli slični učiteljski tečaji, ki naj izobrazijo vse zainteresirano učiteljstvo v tej lepi sportni panogi.

Za letošnjo jesen namerava odbor EO prirediti skupni izlet na našo severno mejo. Ta izlet naj bo manifestacija našega učiteljstva

našemu obmejnemu ljudstvu in njih kulturnim voditeljem, našim stanovskim tovarišem. Podrobnosti tega izleta bomo objavili še pravočasno.

Za posebne prilike se EO prav vneto postavlja v službo svoji stanovski organizaciji. Tako je izdelal razširjeni odbor EO ves potreben izletniški program za letošnjo drž. skupščino v Ljubljani ter je izvedel vse ostale podrobnosti, kakor jih ta velika prireditel zahteva.

Iz vrst prirediteljev in udeležencev vseh slovanskega pedagoškega kongresa v Brnu v CSR, ki bo koncem oktobra t. l., smo prejeli prošnjo, da izpelje skupno ekskurzijsko udeležencev iz naše banovine naš EO, kar mu je gotovo v laskavo priznanje.

Časnikarski odsek.

Vse ustanove, korporacije in organizacije priznavajo veliko vlogo novinarstva. Časnik je danes važen regulator javnega mišljenja. Tudi naša organizacija ima lasten časnikarski odsek, ki ga tvorijo: tov. Jože Župančič iz Litije, Skulj Andrej — urednik »Učiteljskega tovariša«, Ribičič Josip — urednik Mladinske matice, Angela Vodetova — publicistka ženskih revij, po potrebi pa si ta odsek še kooptira druge člane. Stalen član tega odseka je predsednik sekcije po položaju.

Naloga tega odseka je, objavljati v našem stanovskem tisku, kakor tudi v dnevnikih zadeve iz našega stanovskega ali pedagoškega pokreta. Prav novinarski odsek ima mnogo zaslug, da se seznanja široka javnost z delom naše sekcije, z delom njenih mnogih odsekov in posameznih okrajnih učiteljskih društev.

Novinarski odsek dostavlja redno ves dobljeni material na uporabo našim dnevnikom ter ga tudi priobčuje v naših glasilih kakor v: »Učiteljskem tovarišu«, »Prosveti«, »Popotniku« in »Narodni prosveti«.

Nad vse umestno bi bilo, da se zaveda važnosti pravilne novinarske službe vse naše učiteljstvo. Vsako sresko društvo JUU bi moralo imeti stalnega poročevalca, ki naj bi poročal o vseh pedagoških, kulturnih, gospodarskih in ostalih prireditvah, koder je udeleženo učiteljstvo, našemu novinarskemu odseku. Med letom je za organizacijo novinarske službe in določitev stalnih sreskih poročevalcev izdala naša sekcija posebna navodila. Žal, ji niso ustregla vsa sreska društva, zato tudi nismo dosegli takega uspeha, kakor smo se nadejali.

V teku letošnjega leta smo uredili na sekciji novinski arhiv, kjer shranjujemo vse glavne liste, ki izhajajo na ozemlju naše banovine. V njih zasledujemo beležke, ki zadevajo naš stan. Vse to nam služi bodisi za informativni, bodisi za obrambni material.

Casnikarski odsek pa ima zlasti mnogo dela ob večjih učiteljskih prireditvah, kakor n. pr. ob lankoletnih jesenskih učiteljskih prireditvah v Mariboru (otvoritev Učiteljskega doma, koncert UPZ, predsedniško zborovanje itd.), ob vsakoletnih banovinskih skupščinah ter kongresih JUU, ob takih prilikah — posebno še letos, ko sta obe skupščini v Ljubljani — moramo zalagati z informacijami dnevno časopise ne samo naše banovine, temveč liste po vsej državi, ki le pravilno informirani lahko koristijo našim skupnim stanovskim interesom in napredku našega šolstva.

Novinarski odsek ima v načrtu — kadar bodo to dopuščale prilike — prireditel novinarskega tečaja, poglobitev zvez z inozemsko stanovsko žurnalistiko itd.

Tisk imenujemo splošno »osmo velesilo«, kar se mora zavedati predvsem članstvo vse naše organizacije ter ji koristiti in služiti z vsemi svojimi močmi.

Odsek za učiteljski naraščaj.

Stalna zveza odseka z učiteljskim naraščajem nudi mladim učiteljskim kandidatom in kandidatkinjam možnost vsaj delnega spoznanja razmer in življenja, kakršno jih čaka kot bodoče kulturne pionirje v našem podeželju. Ni sicer mogoče pridobiti zaupanja prav vseh, ker mladina noče voditeljev in se otesa tudi svetovalec, ona hoče samostojnega razmaha v svojih stremeljenjih in v svojem udejstvovanju. Plod takega mladostnega udejstvovanja so tudi »Orači«, list učiteljske omladine v Ljubljani.

Današnji učiteljski naraščaj je delaven. V svoji organizaciji je pokazal največjo aktivnost, a vendar jih je med njimi še nekaj, ki se še ne morejo navdušiti za udejstvovanje v lastni organizaciji. Večina pa se zanima za vse pojave sodobnega javnega življenja.

Odsek za učiteljski naraščaj je skušal v te mlade vrste vnesti vsaj deloma tudi interese za stanovsko organizacijo. Ze sama zveza med naraščajem in učiteljstvom je velikega pomena, ako pa se v bodočih naših tovariših že pred nastopom težavne poti vzbudi tudi smisel za stanovsko organizacijo, je s tem naloga tega odseka dovršena.

Ljubljanski učiteljski študenti so imeli za predavanja in diskuzije stalno na razpolago lokal v sekciji, kjer so se lahko posluževali raznih znastvenih revij in učiteljskih stanovskih listov.

Zaključek.

V pričujočem poročilu sem skušal v kratkih obrisih in v zgoščeni obliki podati sliko o delu sekcije. Poročilo omenja vsa stanovska in šolska vprašanja, ki so za nas pereča in čijih ureditev zahteva interes šole in stanu. Sekcija se je zavedala pri svojem delu velike odgovornosti do učiteljstva in je skušala z vso silo doseči realizacijo nujnih stanovskih zahtev. V koliko je uspela, presodi učiteljstvo lahko samo. Pri presoji organizacijskega dela in uspehov naj delegacija upošteva tudi današnje težke čase, velike gospodarske krize in ovire, ki so jih stavljala delo organizacije in njenim predstavnikom neprestana sumniče-

nja, obrekovanja in ovadbe, proti katerim se je morala boriti sekcija vse leto. Spričo velikih gospodarskih težav, ki jih preživljajo vsi sloji, trpi občutno tudi vse državno gospodarstvo. Zato je razumljivo, da naše delo, ki in v kolikor je stremelo za materialnimi dobrinami stanu, ki naj bi v katerikoli obliki obremenjevale državni proračun, ni rodilo uspehov. Smatramo pa, da moralnih pridobitev ne smemo postavljati za materialnimi,

Splošne vesti

IZJAVA.

Kakor je prejela sekcija poročilo, so pričeli nekateri člani in nečlani širiti — osebno po kočevskem srezu — vesti o idejnem gospodarsko-zadružnem tečaju sekcije JUU, ki ne odgovarjajo niti istini in obstojajo iz samih golih podtikanj in sumničenj. Ker sem idejnemu delu tečaja predsedoval sam, odgovarjam za potek zborovanja in nikakor ne morem iti mimo natančevanj, ki bi se razširjala zlohotno med učiteljstvom, še manj pa mimo kakršnegakoli poizkusa denunciacijskega značaja ali ustvarjanja podlage za taka dejanja v javnosti. Tudi v nacionalnem pogledu sem dal sam garancije za potek zborovanja merodajnim faktorjem.

Komur je podlaga nacionalnega udejstvovanja poštenje, ta je moral videti v poteku tečaja izrazito nacionalni značaj vseh zborovanj in poštenost naših stremeljenj; onim pa, ki jim obstoja bistvo nacionalizma v natančevanju, obračanju besed in ovadstvu — ne bomo izpreminjali njihove morale!

Tovariše predsednike in odbore sreskih društev JUU prosim, da najenostičneje nastopijo proti vsem moralnim izrodkom ter jih pobijajo z vsemi legalnimi sredstvi. Kdor je govoril na tečaju, je govoril javno, pred oblastvom in pred zastopstvom policijske uprave, zato ne smemo dopustiti, da se blati za hrbtino in zlohotno; govoril je odkrito in dana je bila prilika vsakomur za vsako izražanje nasprotnih naziranj, zato ne smemo dopustiti, da bi se vršilo kakršnokoli neodkrito natančevanje.

Tovariše predsednike in odbore sreskih društev JUU prosim, da vsak primer netovariškega podtikanja izroči stanovskemu razsodišču, ki naj opozori one, ki so le naselili neistinitost, na njih prestopke; proti onim pa, ki zlohotno nastopajo, naj nastopi razsodišče z vsemi predvidenimi sredstvi, da očistimo svoje vrste in iztrebimo gnulobo! Proti neorganizirancem ni treba imeti obzira!

Kdor ima kaj proti komurkoli, naj nastopi javno in odkrito!

Vsakdo je vreden svoje časti in jo mora braniti, kadar se pa kdo dotakne zadev, ki tangirajo našo skupno stanovsko čast in poštenje, so dolžni nastopiti vsi člani in pomagati vodstvu, odborom in predsedstvom sreskih društev, da lahko nastopijo s polno zaslobo članstva. Le tako bo padalo blato nazaj na one, ki ga skušajo vreči na naš stan. Tako bomo očistili svoje vrste in javnost — za zdravo delo v dobrobit naroda in države, čemur hočemo služiti vsi!

V Ljubljani, dne 9. avgusta 1933.

Ivan Dimnik,

t. č. predsednik sekcije JUU za dravsko banovino.

Nove predpisane tiskovine:

Proračun kraj. šol. odbora,

Obračun kraj. šol. odbora,

Zapisnik proračunske seje in

Zapisnik obračunske seje kraj. šol. odbora

N a r o č i l a s p r e j e m a

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

GLAVNA SKUPŠČINA JUU.

Obvestila.

1.

Uprave sreskih društev se obveščajo, da neizgubno in pravočasno izroče pravilna pooblastila svojim predsednikom in delegatom, ki se udeležijo glavne skupščine. Članom glavne odbora, upravnega in nadzornega odbora sekcije izda pooblastilo sekcija.

2.

Gospod minister prometa je odobril pod MS Br. 16.430 od 24. julija 1933 četrtinsko vožnjo vsem učiteljem (icam), članom JUU, ki potujejo na XIII. glavno skupščino v Ljubljani.

Onim, ki niso državni uradniki, imajo pravico do polovične vožnje.

Znižana vožnja velja od 15. do 18. avgusta za odhod na skupščino, za vrnitev pa od 22. do 25. avgusta.

Vsak udeleženec vzame na odhodni postaji polovično karto do Ljubljane na temelju svoje uradniške legitimacije. Karte v Ljubljani ne odda, ampak jo dobro shrani.

Na skupščini bo izdalo predsedstvo vsakemu udeležencu potrdilo (uverjenje), da je bil na skupščini, ako pokaže svojo člansko karto. S tem potrdilom, uradniško legitimacijo in s

marveč da gredo celo pred temi. Za povrnitev starih moralnih dobrin učiteljskega stanu in za pridobitev novih pa je delovala sekcija sistematično in premišljeno vse leto. Njen načrt, razpusti v tem pogledu najširšo akcijo, je uspel. Ako bo vsak posameznik izpolnil pričakovanje sekcije in bo vstala v članstvu živa zavest, da smo vsi brez razlike dolžni aktivno sodelovati v boju za dobrine stanu, potem končni uspeh ne more izostati.

shranjeno karto se vsakdo vrne brezplačno v svoj službeni kraj.

Le pri kolodvorski blagajni pokaže vozno karto in da uverenje žigosati za povratek.

3.

Opozarjajo se vsi člani udruženja, da prinese s seboj brezpogojno svoje članske karte, ker ne-le da jih bo zahtevalo železniško osebje, ampak tudi nihče ne bo puščen v zborovalno dvorano, ako ni član udruženja.

Predsedniki in delegati bodo prejeli pri oddaji pooblastila vstopnice za dostop v dvorano, ostali udeleženci pa za vstop na galerijo. Brez vstopnice, brez uradniške legitimacije in brez članske karte ne bo dovoljen nikomur vstop na skupščino.

Društva, ki nimajo dovolj članskih kart, naj jih takoj zahtevajo pri svojih sekcijah.

4.

Kdor ni član organizacije, ne more uživati nikakih olajšav.

5.

Nakaznice za stanovanje prejmejo udeleženci, ki so se zanj zgledali, pri stanovanjskem odseku na postaji v Ljubljani.

UČITELJSTVU DRAVSKE BANOVINE

Po sijajno uspelem trodnevnom učiteljskem idejnem tečaju, na katerem je prisostvovalo nad 300 udeležencev iz raznih krajev dravske banovine in tritedenskem četrtrem zadružno-gospodarskem tečaju, na katerem se je usposobil zopet 31 novih zadružnih delavcev, priredi sekcija Jugoslovenskega učiteljskega udruženja za dravsko banovino v dne od 22. do 25. avgusta t. l. štiri-dnevni specialni tečaj za izvenšolsko delo učiteljstva.

Namen tečaja za izvenšolsko delo učiteljstva je izvesti organizacijo in ugotoviti metodo učiteljskega izvenšolskega dela. Razčistiti je treba pojme o izvenšolskem delu. Idejni del tečaja je pokrenil akcijo dravljanske vzgoje, ki jo bo treba poglobiti in razširiti na vse privatno, šolsko in javno-društveno življenje. Ugotovil je pa tudi, da bo kulturno in nacionalno izvenšolsko delo imelo le tedaj uspeh, če se bo naslonilo na gospodarsko delo. Specialni tečaj za izvenšolsko delo, ki ga priredi sekcija JUU v avgustu, ima namen, premotriti gospodarske probleme, vživeti učiteljstvo v kmetijski milje, v potrebe podeželske občine in vasi ter ugotoviti enotno smer in postopek učiteljstva pri izvenšolskem delu.

Zato vabi sekcija JUU na ta tečaj predvsem gospodarske praktike iz učiteljskih vrst, ki so se dosedaj udeleževali v kmetisko in gospodinsko nadaljevalnih šolah, pri pospeševanju kmetijskega gospodarstva sploh ali drugače na polju narodnega gospodarstva.

Obnavljala se bodo sledeča vprašanja:

1. Sedanja gospodarska kriza in naše kmetijsko gospodarstvo.

2. Metoda in organizacija izvenšolskega dela.

3. Naloga učiteljice na vasi.

4. Ljudska pedagogika in psihologija ter nadaljevalno šolstvo za kmetijsko mladino.

5. Glavna načela sodobne vzgoje in pouka.

6. Narodna šola v službi splošne vaške kulture.

7. Gospodarska in socialna politika podeželske občine s posebnim ozirom na pospeševanje državljanske vzgoje.

Dostop k tečaju imajo tudi vsi oni učitelji in učiteljice, ki se hočejo priključiti skupni akciji, ter se zanimajo za izvenšolsko delo. Enako so vabljeni vsi mladi tovariši in tovarišice, ki so brezposelni, da se pripravljajo v tem času tudi na to delo in učiteljski naraščaj z učiteljstvom, da izpopolni znanje v tem pravcu.

Tečaj prične 22. avgusta t. l. ob 8. uri zjutraj v veliki dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Kdor želi, da mu sekcija preskrbi prenočišče, naj sporoči to sekciji JUU do 20. avgusta t. l.

Udeleženci dobe ob zaključku tečaja potrdilo o udeležbi od sekcije JUU. Vsem udeležencem pripravljamo, da preučijo in se poglobe v vprašanja, ki so objavljena v 8-10 številki »Prosvete«.

— Glavna skupščina JUU. Rediteljski odsek ima sestanek dne 14. avgusta ob 9. uri dopoldne. Radi razporeditve rediteljev in dela je sestanek največje važnosti in prosimo sigurno, polnoštevilno udeležbo vseh prijavljenih.

— Tovarišice in tovariši. Glavna skupščina je pred vrati. Odseki neumorno delajo. Radi ogromnih priprav, ki se morajo izvršiti, pa primanjkuje delavcev. Prvemu vabilu se ni odzvalo zadostno število. Ponovno se obračamo do vseh članov iz Ljubljane in bližnje okolice s prošnjo, da se prijavijo za sodelovanje. V naših vrstah posebno pogrešamo abiturientin in abiturientov. Prijave sprejema tajništvo JUU.

— »Učiteljski tovariš«. Ker smo morali zaradi obsežnega tajniškega poročila in računškega zaključka to številko razširiti, izidejo prihodnje številke dne 17. avg. 2. in 14. septembra, potem pa redno tedensko.

Računi in proračuni JUU

sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

V breme

Promet za leto 1932./33.

V dobro

	Din	p		Din	p
1. Blagajna	371.224	55	1. Blagajna	366.797	66
2. Poštna hranilnica	832.717	52	2. Poštna hranilnica	817.660	29
3. Dolžniki	588.013	55	3. Dolžniki	482.561	90
4. Upniki	571.034	50	4. Upniki	708.868	32
5. Učiteljski tovariš	178.391	—	5. Učiteljski tovariš	158.417	50
6. Popotnik	87.991	—	6. Popotnik	130.327	—
7. Samoizobrazba in učitelj. naraščaj	20.000	50	7. Samoizobrazba in učitelj. naraščaj	64.359	60
8. Članarina sekcije	—	—	8. Članarina sekcije	65.066	—
9. Pevski zbor	33.763	75	9. Pevski zbor	47.924	82
10. Članarina JUU Beograd	33.776	—	10. Članarina JUU Beograd	32.230	—
11. Upravni stroški:			11. Vrnjeni upravni stroški	9.513	05
a) pisarniško osebje	30.000	—	12. Vrnjeni razni stroški	17.753	65
b) pisarn. potrebščine	10.160	75	13. Mladinska matica	506.852	29
c) kurjava in razsvetlj.	6.123	92	14. Inserati	83.622	50
č) bolniška blagajna in pok. zavod	3.466	15	15. Sotrudništvo Prosvete	15.014	50
d) davki, koleki in manip. pošt. hran.	4.075	92	16. " Radia	17.165	—
e) splošna poština	1.676	85	17. Organ. skladi	9.596	50
f) znamke in dopisnice	6.529	50	18. Suspeso	37.016	06
g) najemnina	720	—			
	62.753	09			
12. Stroški Učit. tovariša:					
a) uredništvo	9.600	—			
b) sotrudništvo	7.310	—			
c) souredništvo	6.000	—			
č) ekspedicija - pošt.	9.322	64			
13. Stroški Popotnika:					
a) uredništvo	6.500	—			
b) sotrudništvo	10.454	—			
c) ekspedicija - pošt.	1.881	98			
14. Vodstvo organizacije:					
a) reprezentanca	9.600	—			
b) tajništvo	9.600	—			
c) knjigovodstvo in blagajništvo	9.600	—			
	28.800	—			
15. Potnine:					
a) upravnega in nadz. odbora	6.610	25			
b) banovin. skupščine	6.975	50			
c) glavne "	8.161	—			
č) sekcije	756	50			
	22.503	25			
16. Razni stroški:					
a) zedružno-knjig. tečaj	23.404	20			
b) dnevniki, knjige, vez.	2.391	60			
c) učni načrt	3.684	—			
č) ekskurzijski odsek	445	—			
d) razne potrebščine	8.527	—			
	38.451	80			
17. Mladinska matica	572.510	51			
18. Inserati	10.069	—			
19. Sotrudništvo Prosvete	15.014	50			
20. " Radia	17.270	—			
21. Naložbe	4.562	50			
22. Organ. skladi	3.086	—			
23. Premičnine	26.641	—			
24. Sospeso	1.104	—			
	3.570.746	64		3.570.746	64

Prejemki

Račun Mladinske matice za leto 1932./33.

Izdatki

	Din	p		Din	p
1. Saldo 30. junija 1932.	2.702	74	1. Naročnina	3.567	—
2. Naročnina	454.642	90	2. Inventar	1.339	50
3. Terjatve	18.001	90	3. Uprava	24.550	—
4. Zaloga	24.504	75	4. Pisarna in poština	9.230	57
5. Inventar	50	—	5. Tiskovine	1.178	—
6. Inserati	6.950	—	6. Honorarji	66.991	50
7. Saldo 30. junija 1933.	65.658	22	7. Potnine	1.375	—
			8. Ekspedicija	14.300	19
			9. Nagrade	5.000	—
			10. Tisk in klišiji	437.095	50
			11. Inserati	3.627	50
			12. Razno	4.255	75
	572.510	51		572.510	51

Aktiva

Bilanca Mladinske matice 30. junija 1933.

Pasiva

	Din	p		Din	p
1. Terjatve	7.752	—	1. Saldo 30. junija 1933.	65.658	22
2. Zaloga	59.767	—	2. Rezervni zaklad	20.000	—
3. Inventar	3.205	45	3. Čisti prebitek	931	73
4. Kljenti	7.265	50			
5. Inserati	8.600	—			
	86.589	95		86.589	95

Aktiva

Bilanca

Pasiva

	Din	p		Din	p
1. Blagajna	4.426	89	1. Upniki	137.833	82
2. Poštna hranilnica	15.057	23	2. Učit. samoizobr. in učit. naraščaj	44.359	10
3. Dolžniki	105.451	65	3. Pevski zbor	14.161	07
4. Mladinska matica	65.658	22	4. Org. skladi	6.510	50
5. Naložbe	4.562	50	5. Prehodna rezerva	18.357	06
6. Premičnine	26.641	—	6. Prebitek	575	94
	221.797	49		221.797	49

Ljubljana, dne 30. junija 1933.

Dimnik Ivan, predsednik
Kobal Josip, tajnik

Upravni odbor:

Engelman Mira, I. podpredsednica
Grčar Viktor, II. podpredsednik

Člani:

Kopač Leopold, Mavrič Karl, Mervar Franc, Polak Janko, Verk Miloš, Voglar Franc

Nadzorni odbor:

Ivanjšič Ljudevit, predsednik
Musek Ljudevit, podpredsednik, Brezovar Matija, tajnikČlana:
Mešiček Anka, Požar Metod

Proračun Mladinske matice za l. 1933./34.

	Prejemki Din	Izdatki Din
A. Prejemki:		
15.000 naročnikov a 22-50 Din	337.500	
Inserati	8.000	
B. Izdatki:		
Inventar		500
Pisarna in poština		8.000
Uprava		24.000
Honorarji		50.000
Potnine		500
Ekspedicija		13.000
Klišiji		7.000
Tisk Mladinske matice		103.000
Tisk Našega roda		136.000
Nagrade		3.000
Skupaj	345.000	345.000

Obračun prispevkov za učiteljski naraščaj
in za učiteljsko samoizobrazbo

	Din	Din
1. Učiteljski naraščaj:		
a) Ljubljana:		
Prispevek do konca leta 1931./32. je znašal		5252-80
V letu 1932./33. je bilo vplačano		7307-50
Skupaj		12.560-30
Izdalo pa se je:		
za snaženje čitalnice	840	—
" najemnino	240	—
" razsvetljavo	1.032	15
" kurjavo	1.242	80
" olje	104	—
" znamke	300	—
" Učit. tov. in Popotnik	2.200	—
" razno	743	—
ostane še		5.858-35
b) Maribor:		
Prispevek do konca leta 1931./32. je znašal		13.503-25
V letu 1932./33. je bilo vplačano		7.307-50
skupaj		20.810-75
Izdalo se je:		
za učiteljski naraščaj	5.000	—
" Učit. tov. in Popotnik	550	—
ostane še		15.260-75
2. Učiteljska samoizobrazba		
Prispevki do konca leta 1931./32. so znašali		16.373-55
V letu 1932./33. je bilo vplačano		14.615
skupaj		30.988-55
Izdalo pa se je:		
Za zadrž. knjig. tečaj	4.000	55
" ped. revije in časopise	1.518	—
" pedagoške knjige	428	—
" pisarniške potrebščine	676	—
" prevode	500	—
" poštino	386	—
" razno	290	—
ostane še		23.190
Ako seštejemo vse končne vsote:		
1. Učit. naraščaj, Ljubljana		5.858-35
2. Učit. naraščaj, Maribor		15.310-75
3. Učiteljski tečaji		23.190
Dobimo saldo konec leta		44.359-10

Proračun JUU za leto 1933./34.

	Stroški Din	Kritje Din
1. Učiteljski tovariš:		
a) tisk 40 št. a 4 str. v 3450 izv.	110.000	—
tisk 10 št. a 6 str. v 3450 izv.	41.250	—
b) uredništvo	9.600	—
c) sotrudništvo	7.000	—
č) souredništvo in korektura	6.000	—
d) poština — ekspedicija	8.000	—
e) davek	2.000	—
2.900 članov a Din 50—		145.000
120 naročnikov a Din 60—		7.200
inserati		31.650
	183.850	183.850
2. Popotnik:		
a) tisk 10 št. a 2 poli v 3.900 izvodih	84.000	—
b) uredništvo	6.500	—
c) sotrudništvo	10.000	—
č) poština, ekspedicija in davek	2.500	—
2.900 članov a Din 30—		87.000
320 naročnikov a Din 50—		16.000
	103.000	103.000
3. Vodstvo organizacije:		
a) predsedstvo — reprezentacija	9.600	—
b) tajništvo	14.400	—
c) knjigovodstvo — blagajništvo	9.600	—
	33.600	—
4. Uprava:		
a) pisarniško osebje	25.200	—
b) pisarniške potrebščine	10.000	—
c) kurjava in razsvetljavo	4.000	—
č) bolniška blagajna in pokojniški zavod	3.500	—
d) davki, koleki, manip. pošt. hranil	3.000	—
e) splošna poština	1.000	—
f) znamke in dopisnice	6.000	—
g) najemnina in postrežba	3.000	—
h) razni drugi stroški	7.500	—
	63.200	—
5. Potnine:		
4 seje upravnega odbora	8.000	—
2 seje nadzornega odbora	4.000	—
1 banov. skupščina	6.000	—
1 glavna skupščina	10.000	—
potnine sekcije	1.500	—
	29.500	—
3.200 članov a Din 20—		64.000
580 naročnikov Popotnika a Din 50—		29.000
inserati Učit. tov. in Popot.		33.300
	126.300	126.300
6. Učiteljski naraščaj:		
3.200 članov a Din 5—	16.000	—
3.200 članov a Din 5—		16.000
	16.000	16.000
7. Praktični učiteljski tečaji:		
3.200 članov a Din 5—	16.000	—
3.200 članov a Din 5—		16.000
	16.000	16.000
8. Pevski zbor JUU:		
3.200 članov a Din 10—	32.000	—
3.200 članov a Din 10—		32.000
	32.000	32.000
9. Članarina Beograd:		
3.200 članov a Din 10—	32.000	—
3.200 članov a Din 10—		32.000
	32.000	32.000
Članarina sekciji ostane ista Din 13—		

— Ročni katalog za šolsko leto 1933./34. izide sredi tega meseca in stane 17 Din. Ker vsebuje vse najnovejše zakonske odredbe, ki so važne za vsakega učitelja, naj ne bo učitelja brez »Ročnega kataloga«. »Ročni katalog« je zvest svetovalec, saj je že mnoge otel gmotne škode. — Naročila sprejemata Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in Mariboru.

— Na službo v prosvetno ministrstvo je premeščen profesor državnega učiteljskega v Ljubljani g. Radovan Prosenc.

— 30 letnico mature bomo obhajali po želji večine zunanjih tovarišev v dneh skupščin in sicer v petek, dne 18. avgusta t. l. od 20. ure dalje v kmečki sobi »pri Slamiču«.

Dostal, Drnovšek, Flerč.

— Maturantinja ženskega učiteljskega v Gorici — letnik 1903. — obhaja 30 letnico mature v Ljubljani, dne 17. avgusta 1933. — Sestanek ob 5. uri popoldne na vrtu v Zvezdi. Marica Perin.

— Na mnoga vprašanja za sestavo proračunov in obračunov krajevnih šol. odborov pojasnjujemo, da se podaljšuje enako kakor pri upravnih občinah tudi za krajevne šolske odbore letošnje proračunske in računsko leto do 31. marca 1934. — Ker bo odslej proračunsko in računsko leto od 1. aprila do 31. marca naslednje leto, je sestaviti nove proračune za dobo od 1. aprila do 31. marca 1935. — Ravno tako se zaključijo računsko leto 31. marca 1934 in bo sestaviti obračun za leto 1933./34. za dobo od 1. januarja 1933. do 31. marca 1934. Za podaljšano dobo leta 1933., t. j. od 1. januarja do 31. marca 1934. bo upoštevati pri dohodkih (prispevkih občine) ter najnujnejših izdatkih še tri dvanajstine proračuna za leto 1933. — Proračun za leto 1934./35. in obračun za leto 1933./34. mora biti sestavljen na novih tiskovinah; enako so potrebne priloge »Zapisnik proračunske seje« in »Zapisnik obračunske seje« zaradi vnosa vseh potrebnih podatkov. Vse te tiskovine je založila in pravkar izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

— Za vse. Vse, ki se zanimajo za razvoj šolstva in za pedagoško književnost, vse knjižničarje učiteljskih knjižnic, še prav posebno pa vse tovariše in tovarišice, ki poučijo v I. razredu, opozarjamo na priročno knjigo »Do stvarnega uka v I. razredu«, ki izide še pred začetkom šolskega leta v samozaložbi tov. Antauerja. Delo obsega res neizčrpno gradivo za pouk v elementarnem razredu in je novincu kot izurjenemu ter utrjenemu šolniku neprecenljive vrednosti. — Naroča se pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Odplačevanje je možno tudi v obrokih. Cena

za broširan izvod 80 Din, v polplatno vezana 90 Din, v celo platno 110 Din.

— Pedagoški tečaj P. C. v Mariboru. Udeleženci naj se ob prihodu v Mariboru zglasijo v čitalnici P. C. na drž. učit. šoli v Koroščevi ulici, in sicer v nedeljo 13. t. m. od 8. do 12. ter od 15. do 19. ure in v ponedeljek od 8. do 10. ure, kjer bodo prejeli legitimacije in vsa pojasnila. Otvoritev tečaja bo v ponedeljek ob 11. uri istotam; ta dan se vrše predavanja izjemoma popoldne. — Pedagoška centrala.

— Rokotvorni tečaj, ki ga vodi tovariš Žukovec France v Novem mestu, se prične 22. avgusta t. l. ob 8. uri zjutraj na deški osn. šoli v Novem mestu. Na razpolago bo nekaj skupnih postelj, zato naj tovariši, ki reflektirajo na skupno prenočišče, prineso odejo s seboj. — Sresko uč. društvo v Novem mestu.

VELIKA PROSLAVA JADRANSKE STRAŽE V SPLITU

od 6. do 8. septembra t. l.

Izvršni odbor Jadranske straže v Splitu namerava letos proslaviti »Jadranski dan« na svečan način, in sicer:

1. Osvečenje in predaja šolskega broda »Jadran« mornarici.

2. Predaja častne zastave šolskemu brodu »Jadran« od Podmladka Jadranske straže iz vse države.

3. Odkritje spominske plošče prvemu in dosmrtnemu predsedniku Jadranske straže blagopok. Juriju Biankiniju v Staregradu.

4. Osvečenje doma in zastave Jadranske straže iz Vel. Bečkereka.

Proslava »Jadranskega dne« naj bo dan propagande morja in pomorskih problemov, dan, v katerem vsa država koncentrirala svoje misli na naše morje.

Izvršni odbor je preskrbel tudi za to, da bo program proslave predvsem svečan in zadovoljiv. Program je sledeči:

5. septembra: prihod gostov, zvečer akademija Podmladka iz Vel. Bečkereka, Splita in ev. drugih ogranokov JS.

6. septembra: zjutraj prihod šol. broda »Jadran«. Svečano osvečenje in predaja broda. Podmladek izroči častno zastavo. Sledi defile celokupnega prisotnega Podmladka. — Popoldne pomorske sportske tekme s sodelovanjem voj. mornarice in pomorskih sportskih združenj. — Zvečer koncerti, mornarske vaje itd.

7. septembra: izlet v Starigrad. Odkritje spominske plošče J. Biankiniju.

8. septembra: zjutraj izlet v Omiš. Osvečenje doma in zastave Jadranske straže Vel.

Bečkereka. — Popoldne velika narodna svečanost v Omišu.

Za to proslavo je Izvršni odbor zaprosil prometno ministrstvo za 75% popust na železnice in 50% na parobrodih v dnevih od 1. do 11. septembra t. l.

Krajevni odbor Jadranske straže v Ljubljani namerava za to priliko prirediti izlet, ki je bil za binkošne praznike iz tehničnih razlogov preložen.

Vsi oni, ki se nameravajo udeležiti proslave v Splitu, naj se prijavijo v pisarni Jadranske straže v Ljubljani, Tyrseva ul. 1a, IV. nadst., poslopje Lj. kreditne banke, najkasneje do 18. avgusta t. l. zaradi osiguranja prenočišča in prehrane.

Vabimo tovariše in tovarišice, da se v obilnem številu udeležijo te proslave »Jadranske straže«.

Osebnostne zadeve

—i Napredovali so učitelji (ice) v VIII. skupino: Droč Anton iz Vidoncev. — Prevedeni so v IX. skupino: Majčus Ema iz Hajdine; Kolar Franjo iz Sv. Duha na Stari gori; Sirnik Ivan iz St. Urške gore; Mohorko Terezija in Čermelj Terezija iz Prevorja; Bedenkovič Pavla iz Strigove; Dolenc Stanislav iz Rožnega dola; Kajč Albina iz Odrancev; Sučič Franjo iz Železne gore; Svetina Vladimir iz Brda.

Ekskurzijski odsek

—eo Zanimanje za brnski kongres. Za pedološki kongres, ki se bo vršil koncem oktobra t. l. v Brnu v CSR, vlada med našimi stanovskimi tovariši in tovarišicami veliko zanimanje. Kakor doznavamo, se bo udeležilo izleta tudi več tovarišev iz mariborskega okrožja, koder je studij otroka po zaslugi »Pedagoške centrale« močno ukoreninjen. Tovarišica S. M. iz I. je naslovila tov. predsedniku EO pismo s prijavo za brnski kongres in dostavila med drugim tudi naslednje: »V »Popotniku« sem čitala Vaš članek o pedološkem kongresu v Brnu. Jako rada bi se udeležila kongresa, ako ne bodo stroški previsoki. Zato Vas prosim za podrobnejša navodila. itd.« — Svoje zanimivo pismo pa končuje: »Lepo bi bilo, da bi se udeležilo tega kongresa čim več našega učiteljstva, saj bi gotovo veliko imeli od Brna in od Češkoslovaške. Zelo se veselimo potovanja na naš slovanski sever!« — Vsi prijavljenci dobe na željo tiskan program predavanj.

—eo Program za brnski kongres. Julija t. l. je izdal pripravljalni odbor za brnski pedološki kongres, ki mu načeljujeta naš rojak univ. profesor dr. Mihajlo Rostohar kot predsednik in docent dr. J. Uher kot tajnik, podrobni in definitivni program. Program je v glavnem isti, kakor smo ga objavili že v letošnjem »Popotniku«. Za udeležence je dovoljena v Republiki CSR znižana vožnja (33 odstotkov), izredno cenena pa so prenočišča in prehrana. V primeru, da se javi k skupnemu potovanju več prijavljenec, so možne za nje tudi vozne olajšave skozi Avstrijo. Pojasnila daje: »Pripravljalni odbor za pedološki kongres« v Brnu v Češkoslovaški — Sirote ul. 7, ali pa naš Ekskurzijski odsek (v roke tov. predsedniku Jožetu Župančiču v Litiji).

NA DELO ZA NAŠE DOMOVE!
VSA NAROČILA POTOM UGP.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplovere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ZA ČASA UČITELJSKEGA KONGRESA
se najtopleje
priporoča

restavracija »SOČA«, Sv. Petra
cesta 3 v bližini Prešernovega
spomenika. - Dajem 10% od
jedi v korist **Učitelj. domu**

DIJAKINJA (VIŠJEGIMNAZIJA ALI UČITELJSKINJA) se sprejme na stanovanje in hrano proti zmerni oskrbnini. Stanovanje moderno s kopalnico. Klavir brezplačno na razpolago. Naslov pri upravi »Učit. tovariša«.

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

Šolske zvezke

vsakovrstne, za šolske in domače vaje

Šolske potrebščine

za vse mogoče šolske zahteve Vam nudi vedno

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44

Naročite vsa tiskarska dela
za družba, šole, urade itd.
v Učiteljski tiskarni.
Ljubljana, Frančiškanska 6

VELETRGOVINA

F. König

Velika izbira igrač,
galanterijskega blaga
in gramofonov,
kakor tudi
žepnih predmetov
in raznih kovčegov.

Avgust Agnola
LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 10.
Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana,
kamenine, zrcal in šip.
Kompletne opreme za
restavracije, hotele, gostilne,
kavarne in bare ter za
splošno gospodinjstvo.
Luksuzni predmeti.

Gostilna Ražem
Ljubljana
na Žabjaku št. 3

Točijo se pristna štajerska,
dolenjska in dalmatinska
vina. - Primorska kuhinja.
Vsak četrtek, petek in
nedeljo sveže morske ribe

RESTAVRACIJA NOVI SVET

LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA 14

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

Za po cenj. učiteljstvu v delo prinešeno blago računam izjemno ceno in sicer za prvovrstno delo za obleko Din 385.—, za ceneje delo iz preproste kvalitete blaga do Din 275.—

Za dame

najelegantnejši damski plašči

Za gospode

po meri vsakršna oblačila

Za dame in gospode

vsaj športna oblačila, dežni plašči, trenčkoti, pumparice

K. PUČNIK

Šelenburgova
ulica št. 1

nasproti kavarne Zvezda

Za cenjeno učiteljstvo znatno nižje cene in ugodnosti pri odplačevanju

Oglejte si zbirko učil

(aparator in stenskih slik)

katere je prejela

podružnica

Učiteljske knjigarne v Mariboru

UGODNOST!

Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 ♦ STRITARJEVA ULICA 3

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA 6

MARIBOR
TYRŠEVA ULICA 44